

Нярэдка ў бланках ЦТ арганізатары знаходзяць надпісы і малюнкi, якія, мякка кажучы, не маюць нічога агульнага са зместам тэстаў. Здаюць і абсалютна чыстыя бланкі адказаў. **СТАР 2**

Агенцтва нерухомаści прапаноўваць сваім кліентам два віды паслуг па пошуку здымных кватэр. Адна з іх тычыцца падбору варыянтаў, калі кліент атрымае спіс кватэр і тэлефоны гаспадароў... **СТАР 2**

Каб гандляваць, грамадзяне не абавязаны рэгістравацца ў якасці прадпрыемальнікаў. Яны могуць законна гандляваць на рынках горада, але не больш чым пяць дзён у месяц. **СТАР 3**

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

«СЛАВЯНСКІ БАЗАР У ВІЦЕБСКУ» ЗАСТАЕЦЦА ВЕРНЫМ ВЯЛІКАЙ МІСЦІ МАСТАЦТВА: НЕСЦІ Ё СВЕТ ПРЫГАЖОСЦЬ І ГАРМОНІЮ»

ЦЫТАТА ДНЯ

Максім ДУНАЕЎСКІ, народны артыст Расіі:
Конкурс выкараўцаў эстраднай песні «Віцебск», які на працягу 21 года праходзіць падчас Міжнароднага фестывалю мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску», лічу самым прэстыжным на постсавецкай прасторы. Конкурсы ў Юрмале, Ялце — чэзлыя. Яны не нясуць творчасці пачатку. Віцебскі ж фестываль за два дзесяцігоддзі ператварыўся ў маштабнае надзею. Доказ таму — не толькі поўная трыюмфальная канцэрты, але і высокая цікавасць журналістаў да яго.

«Славянскі базар у Віцебску» даў магчымасць народам еўразійскай прасторы захаваць гістарычную агульнасць і адзіную культурную прастору. Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 12 ліпеня ў час адкрыцця XXI Міжнароднага фестывалю мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску», паведамляе прэс-служба беларускага лідара.

«Несумненна, віцебскі форум стаў адным з тых зярнят, з якіх прарастае еўразійская інтэграцыя. Бо ён даў магчымасць нашым народам захаваць гістарычную агульнасць і адзіную культурную прастору», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

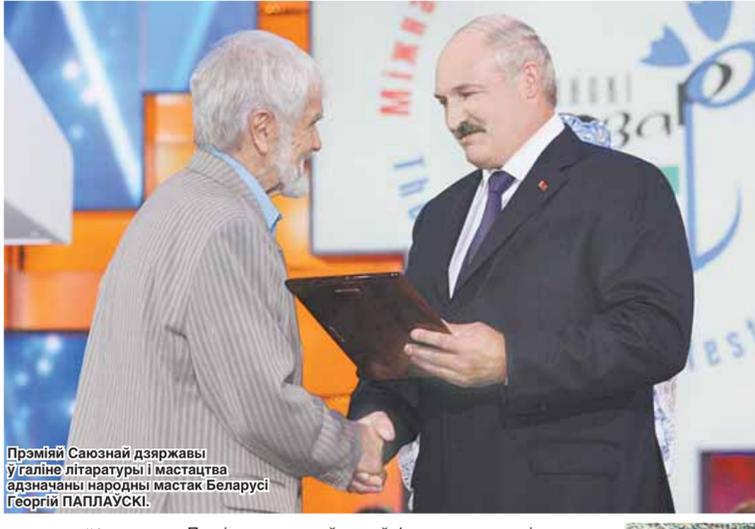
«Гэтым форуму самым лёсам было наканавана стаць цэнтрам прыцягнення розных культур. Бо нават у яго назве — «Славянскі базар» — чуецца водгук і еўрапейскай, і ўсходняй цывілізацыі», — лічыць Прэзідэнт.

На думку Аляксандра Лукашэнкі, невыпадкова і месцам правядзення фестывалю выбраны Віцебск, дзе «на багатай глебе, створанай з перапляцення традыцый і культуры, з'явіліся на свет і расцвіталі геніі». Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што ў пачатку мінулага стагоддзя горад на Дзвіне трапіў у беларускі Парыжам: «Нягледзячы на знешнюю непадобнасць, гэтыя гарады ўнутрана вельмі блізкія. Іх вуліцы і плошчы напаяюць атмасфера натхнення, якая акрыляе людзей мастацтва і нараджае шэдэўры».

Менавіта Віцебск сфарміраваў непаўторны характар «Славянскага базару», зрабіўшы яго галоўнымі рысамі шчырасці, адкрытасці, інтэлігентнасці і імкнення адстойваць эстэтычныя ідэалы, лічыць Прэзідэнт. «Вось тут Парыж ад Віцебска ў гэтым адстае», — дадаў Аляксандр Лукашэнка.

«Фестываль не ламае творчых асоб, не заганяе іх у рамкі стандарту і фарматаў. Ён прызнае права на асобны погляд у мастацтве, ценіць у любым творы перш за ўсё арыгінальнасць задумкі, дасканаласць формы і глыбіню зместу. І пры гэтым застаецца верным вялікай місці мастацтва, якая дайшла да нас яшчэ з эпохі Адраджэння: рабіць высакароднай душу чалавека, сцвярджаючы яго годнасць, несці ў свет прыгажосць і гармонію», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на тое, што ўвесь фестываль прасякнуты павагай да творчай унікальнасці кожнага народа і садзейнічае нараджэнню новых мастацкіх ідэй. «У сучасным свеце «Славянскі базар» служыць мяккаму духоўнаму і дабра, — лічыць Прэзідэнт. — Імкненне да братэрства і ўзаемапавагі, адкрытасці, шчырасці складае сутнасць славянскай душы. Мы заўсёды гатовы дзяліцца лепшым і гасцінна прымаць усіх, хто прыходзіць да нас з адкрытым сэрцам, да нас, рускіх, беларусаў, украінцаў».

Прэмія Саюзнай дзяржавы ў галіне літаратуры і мастацтва адзначаны народны мастак Беларусі Георгій ПАПЛАЎСКІ.

Прэзідэнт адзначыў, што ў фестывальныя дні горад на Дзвіне «становіцца сталіцай сусветнага кірмашу мастацтваў, куды з'язджаюцца таленты з усёй Зямлі, уплытаючы ў святочны вянок яркія кветкі сваіх самабытных культур».

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што, размяняўшы трэці дзясятак гадоў, фестываль не застаў у сваім развіцці, а пастаянна адкрывае новыя грані свету сучаснага мастацтва.

Кіраўнік дзяржавы параўнаў «Славянскі базар» з Алімпіядамі. «Алімпіада вельмі адстае ад нашага «Базару». Яна палітызавана, там вельмі шмат праблем. А «Славянскі базар» — гэта астравок свабодамыснасці, незалежнасці, і ў нашага «Славянскага базару» можна гэтым павучыцца», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Менавіта таму, на думку Прэзідэнта, «Славянскі базар» стаў адной з самых папулярных у Еўропе стартвых пляцовак для маладых артыстаў. «Нават ёсць прымета: хто ўпершыню дабуў поспеху на віцебскай сцэне, абавязкова стане зоркай. Прыклад Таісы Паваліч, Русланы, Алёны Ланскай і многіх іншых лаўрэатаў — лепшае таму пацвярджэнне», — сказаў Прэзідэнт.

«У кожнай краіны ёсць свой галоўны культурны сімвал. Для суверэннай Беларусі гэта, без сумнення, «Славянскі

базар». І мы ніколі не пакідалі і не пакінем фестываль без увагі і дзяржаўнай падтрымкі, каб гэты маштабны форум заўсёды захоўваў уласцівы яму шырыню і размах», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што за апошнія 20 гадоў на фестывалі ўзнікла нямала добрых традыцый. Адна з іх — уручэнне спецыяльнай ўзнагароды «Праз мастацтва — да міру і ўзаемаразумення». «Яна стала такой прэстыжнай, што ператварылася ў эстрадны «Оскар», за які разгараецца сапраўдная барацьба», — лічыць Прэзідэнт.

У гэтым годзе Аляксандр Лукашэнка ўручыў гэту галоўную ўзнагароду «Славянскага базару» народнаму артысту Расіі Льву Лешчанку.

Прымаючы ўзнагароду, Леў Лешчанка адзначыў: «Я вельмі люблю Беларусь, беларускі народ. Нягледзячы на тое, што мы сёння жывём у розных дзяржавах, усё роўна знаходзімся ў адной гуманітарнай прасторы: спяваем адны і тыя ж

цудоўныя песні, глядзім фільмы, чытаем адны і тыя ж кнігі і ідзем побач па адной дарозе. Я хачу, каб гэта дарога ніколі не сканчалася», — сказаў ён. Мэтр расійскай эстрады таксама падзякаваў Прэзідэнту Беларусі «за захаванне гэтага адзінага такога на постсавецкай прасторы бліскачага віцебскага фестывалю, які аб'ядноўвае брацкія славянскія народы».

«Мы жывём у розных дзяржавах. Але калі паглядзець на мастацтва, мы сталі яшчэ бліжэй, і мы будзем жыць у гэтай адной дзяржаве, аснова якой — культура», — адзначыў Прэзідэнт.

Акрамя таго, прэміямі Саюзнай дзяржавы ў галіне літаратуры і мастацтва адзначаны народны мастак Беларусі Георгій Паплаўскі і рускі паэт Глеб Гарбоўскі «за творчы літаратурны і мастацтва, якія ўносяць вялікі ўклад ва ўмацаванне адносін братэрства, дружбы і супрацоўніцтва паміж дзяржавамі — удзельніцамі Саюзнай дзяржавы».

Аляксандр Лукашэнка пажадаў лаўрэатам натхнення і новых поспехаў, а Глебу Гарбоўскаму, які па стане здароўя не змог прыехаць у Віцебск, хутчай набрацца сілі і пабываць на беларускай зямлі.

Прэзідэнт павіншаваў усіх гасцей і ўдзельнікаў фестывалю з яго адкрыццём. «І няхай гэты «Славянскі базар» стане незабыўнай падзеяй для кожнага з нас. Няхай запаліць новае зоркі і падорыць усім нам добры настрой», — пажадаў Аляксандр Лукашэнка.

МІНІСТЭРСТВА ПРАЦЫ І САЦАБАРОНЫ ПАЙШЛО Ё НАРОД

102 жыхарам Маладзечна далі адказы на пытанні, якія іх хвалюць, і аказалі дапамогу ў вырашэнні праблем спецыялісты Мінпрацы і сацабароны ў рамках новага праекта «Дзень з Міністэрствам працы і сацыяльнай абароны».

12 ліпеня прадстаўнікі міністэрства прапанавалі 42 чалавекі на вышнім прыёме, разгледзелі 48 веродаў у ходзе тэматычных прамых тэлефонных ліній (іх было 12 — па такіх актуальных напрамках, як аказанне дзяржаўнай адраснай сацыяльнай дапамогі, сацыяльныя льготы, пытанні пенсійнага забеспячэння, аплата працы, прызначэнне дапамогі па часовай непрацаздольнасці і інш.) Таксама падчас акцыі было прынята і разгледжана

з п'сьмовыя і 2 электронныя звароты праз рубрыку «Электронная прыёмная» на сайце Маладзечанскага райвыканкама. Сем чалавек з самымі складанымі пытаннямі прыняў асабіста намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Валерый КАВАЛЬКОЎ.

У першай акцыі праекта прымаў удзел і міністр працы і сацыяльнай абароны Марыяна ШЧОТКІ-НА, якая сустрэлася з кіраўніцтвам і прадстаўнікамі райвыканкама і грамадскіх арганізацый. У ліку прыярытэтных тэм, якія абмяркоўваліся, — пытанні аплаты працы, сямейнай палітыкі, занятасці. — Наша мэта — пагаварыць з людзьмі, адказаць на ўсе іх пытанні, даць парады па вырашэнні праблем, атрымаць ад іх зваротную сувязь, — заявіла міністр.

СТАР 2

Георгій ПАПЛАЎСКІ:

Лаўрэатамі прэміі Саюзнай дзяржавы ў галіне літаратуры і мастацтва за 2011-2012 гады сталі народны мастак Беларусі Георгій Паплаўскі і член Саюза пісьменнікаў Расіі Глеб Гарбоўскі.

Карэспандэнт «Звязды» пагутарыў з Георгіем Паплаўскім. Мастак, дарчыні, за восямдзесяці і ён поўны энергіі і творчых планаў.

— Навіна аб тым, што менавіта я стаў лаўрэатам гэтай прэміі, была для мяне поўнай нечаканасцю. Папоўніць шэрагі народнай ўзнагароджаных вядомых рэжысёраў, вялікіх дзеячаў мастацтва Саюзнай дзяржавы — вялікі

«Я — САВЕЦКІ МАСТАК»

гонар, — сказаў Георгій Георгіевіч. — Саюзная дзяржава для мяне — гэта не проста словы. Я, можна сказаць, прайшоў пешшу ўсю Беларусь і Расію. У ліку іншага працаваў і на Байкануры, дзе стаў сведкам запуску арбітальнай станцыі «Мір». І паўсюль сустракаў беларусаў. Калі мяне называюць беларускім мастаком, адказваю, што я савецкі чалавек і мастак, — расказвае лаўрэат.

— Для прадстаўнікоў майго пакалення няма паняцця «блізкае» або «далёкае» замежжа — для нас усё была Рэспубліка СССР па-ранейшаму лічацца сваімі. — На што патрацілі прэмію? — Прэмія стала для мяне вельмі добрай матэрыяльнай падтрымкай. Купіў адрозніжжы вясёлую кватэру ў Мінску. Раней была двухпакаёвая — нягледзячы на тое, што я не апошні мастак.

— У чым сакрэт вашага творчага даўгалецця?

— Я чалавек, які не любіць падоўгу сядзець дома. Некалі па паўгоду хадзіў па марах з маракмі. Што датычыцца дыет — не магу нешта асаблівае сказаць. Магу пасядзець за «чаркай чаю» ў майстэрні з добрымі людзьмі.

— Творчыя планы маеце?

— Я разам з тройкай акадэмікаў, самую старому з якіх ужо

94 гады, і з маладымі мастакамі плануем адправіцца ў падарожжа — збіраемся наведаць дзесяць краін. Ужо былі ў Інданезіі, на Філіпінах, паедзем у іншыя краіны. Будзем рабіць партрэты палітыкаў, звычайных людзей... Люблю пісаць і партрэты сучасных сялян.

□ □ □
 Падчас творчай сустрэчы ў віцебскім Доме кіно лаўрэата павіншавалі з прысуджэннем яму прэміі намеснік Дзяржаўнага сакратара Саюзнай дзяржавы Іван Бамбіза і першы намеснік міністра інфармацыі Рэспублікі Беларусь Лілія Аніанч.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Чарговае зніжэнне выклікала захаваннем нізкай інтэнсіўнасці інфляцыйных працэсаў. Узровень спажывецкіх цэн за шэсць месяцаў 2012 года павялічыўся на 10,5%. Пры гэтым базавая інфляцыя, якая выключае змяненне рэгуляваных цэн і цэн на сезонную прадукцыю, за гэты перыяд складала на ўзроўні 9,5%. Дынаміка абменнага курсу таксама ўстойліва.

«Зніжэнне стаўкі адпавядае антыінфляцыйнай накіраванасці грашова-кредытнай палітыкі і дазваляе захаваць жорсткія манетарныя ўмовы шляхам падтрымання дадатных рэальных значэнняў працэнтных ставак у эканоміцы», — лічаць у Нацбанк.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

ПАТЭНЦЫЙНЫЯ ДОУГАЖЫХАРЫ НАРАДЖАЮЦЦА ВОСЕННЮ

Дзіця, народжанае ў прамяжак паміж вераснем і лістападам, мае больш шанцаў дажыць да ста гадоў, чым дзіця, якое з'явілася на свет у іншы час, перадае New Scientist. Па словах навукоўцаў, уся справа ў асяроддзі, у якім дзіця расце. Яно ўплывае на гены і паводзіны. Ранейшыя даследаванні ўжо паказалі, што «восенскія людзі» адрынаваюцца доўгажыхарствам. У новым даследаванні спецыялісты з Універсітэта Чыкага сабралі звесткі больш чым 1500 чалавек, якія дажылі да 100 гадоў. Даследнікі параўналі інфармацыю аб працягласці жыцця доўгажыхароў з працягласцю жыцця іх сваякоў, якія жылі ў тых жа ўмовах. Аказалася, вялікая частка доўгажыхароў нарадзілася восенню. Менш — у сакавіку, маі, ліпені. Самая папулярная гіпотэза, якая тлумачыць з'яўленне сезоннай часткі доўгажыхарства, — сезонныя веснавыя інфекцыі, перанесеныя ў раннім узросце, негатыўна адбываюцца на здароўі. Таксама магчымы сезонны дэфіцыт вітамінаў ці гарманальныя скачкі.

PLAYBOY РАСПРАНУЎ СПАРТМЕНАК АЛІМПІЙСКОЙ ЗБОРНАЙ ГЕРМАНІІ

Лепшая палова алімпійскай зборнай Германіі наглядна прадэманстравала сваю хвацкую фізічную форму напярэдні летніх Гульніў-2012 у Лондане, прыняўшы ўдзел у адкрытай фотасесіі для сусветна вядомага мужчынскага часопіса Playboy. Лішняю нагоду пахварэць за сябе на надыходзячэй Алімпіядзе далі 18-гадовая гімнастка Рэгіна Сяргеева, пльмучыха Ангела Маурэр, хакістка Крысціна Штццэ, прыгуня ў вяду Крысцін Штоер і стралок Беата Гауса. Вокладку часопіса ўпрыгожвае заглавак «Пяць залатых прычын для таго, каб правесці лета каля тэлевізара».

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

КАНГРЭС ЗША ПАТРАБУЕ СПАЛІЦЬ ПАСХІТУЮ Ё КІТАІ АЛІМПІЙСКІЮ ФОРМУ

«Форменны» скандал разгарэўся ў ЗША напярэдні Алімпійскіх гульніў. Як аказалася, парадную форму для нацыянальнай алімпійскай зборнай вырабілі ў Кітаі, паведамляюць інфармагенцтвы. Напярэдні была прэзентаваная ўніформа, у якую амерыканскія спартсмены будуць апрануты 27 ліпеня на ўрачысты цырымоні адкрыцця летніх Алімпійскіх гульніў у Лондане. На ярыках формы, вытворанай у колерах нацыянальнага сцяга ЗША, журналісты выявілі праслаўны надпіс Made in China. Праз некалькі гадзін у Вашынгтоне выбухнуў скандал. Аказалася, што мадэльер і вытворца адзення для спартсменаў — вядомы амерыканскі дызайнерскі дом, які належыць Ральфу Ларэн, — арганізаваў яе выроб у Кітаі. Лідар дэмакратычнай большасці ў сенате Кангрэса ЗША Гэры Рыд заявіў, што Нацыянальнаму алімпійскаму камітэту павіна быць сорамна, бо амерыканская прамысловасць зараз пакутуе ад беспрацоўя. Рыд таксама прапанаваў скасаваць усю ўніформу ў кучу, спаліць і пачаць усе з пачатку. Яго прапанову падтрымалі і іншыя кангрэсмены. На іх думку, у цяперашняй цяжкай эканамічнай абстаноцы аддаваць заказы на выроб формы замежнаму вытворцу абуральна і зусім па-дурному.

ФІНАНСАВЫ ТЫДЗЕНЬ

За гэты тыдзень еўрапейская валюта патаннела на 180 беларускіх рублёў. І гэта не тактычнае адступленне.

Тэндэнцыя зніжэння курса еўра, якая назіраецца ўжо даўно, працягваецца. Цэнтральныя банкі многіх краін ужо задумваюцца аб тым, што трэба распрадаваць еўра, каб пазбавіцца надзеянасці ў сваіх золатавалютных рэзервах. Нагадаем, што погляд эканамістаў, інвестараў і астатніх зацікаўленых зараз прыкты ўжо не да Грэцыі, а да Іспаніі. Першыя 30 млрд еўра дапамогі будуць выданы ёй да канца ліпеня. Задумайцеся: гэта ж толькі новы крок, які таксама трэба будзе аддаваць. Днямі ў часопісе The Economist быў надрукаваны артыкул пра эканаміста Рычарда Дункана, які ў сваіх кнігах разважае ў тым ліку аб праблемах даўгавога крызісу. «Гэта не капіталізм, — прыводзіцца думкі аўтара, — але «крэдытызм». Гэта сістэма, якая зламалася, і пакуль вы не зразумееце гэта, вы не зможаце яе адрамантаваць». Цяжка не пагадзіцца. Іспанію толькі шкада. На сёлетнім чэмпіянаце Еўропы па футболе яна даказала, што ёсць рэчы, якія грашыма не вымяраюцца, — мастацтва. Так, я лічу, што можна параўнаць футбол, які паказала зборная гэтай краіны, з мастацтвам.

Але ж вернемся да грошай. Такім чынам, еўра ў нашай краіне цяпер каштуе 10190. Долар, які патаннеў на 20 рублёў (мінус 0,2%), — 8360. Расійскі рубель страціў толькі адну адзінку нацыянальнай валюты (мінус 0,4%) — да 256.

ЦІ ЗАДАВАЛЬНЯЕ ВАС СТАН АЎТАДАРОГ І ПРЫДАРОЖНАГА СЭРВІСУ?

Аляксандр ЗАМЖЫЦКІ, першы намеснік старшыні Мінскага абласнога выкараўцага камітэта:

— Па ваджухах знёмных расіяў, жыхароў Прыбалтыкі і далёкага замежжа, стан нашых аўтамабільных дарог іх задавальняе, асабліва расійскіх суседзяў, — бо ў іх яшчэ шмат праблем з дарогамі. А на думку беларусаў, на ў гэтым кірунку трэба яшчэ шмат працаваць. Прынамсі, у нас мала месцаў, дзе вадзіцель можа адпачыць, падсілкавацца. Таму нам яшчэ вучыцца і вучыцца арганізацыі прыдарожнага сэрвісу. І, дарчыні, па гэтай тэме ў нас дзейнічае цэлая праграма. Асабіста мне, як вадзіцелю, хацелася б, каб дарогі былі лепшай якасці. Але яны бачыце, што ўсё мяняецца літаральна на вачах. Па Мінскай вобласці адпрацоўваецца гомельскі, маладзечанскі напрамкі. У хуткім часе будзе адпавядаць еўрапейскім патрабаванням траса, што вядзе на Магілёў. Калі параўнаць узровень аўтадарог і сэрвісу цяпер і 10 гадоў таму — змены адчувальныя.

Яўген КРУГЛІК, студэнт:

— Я сказаў бы, што на асноўных трасах, як, напрыклад, М-1 (Брэст — мяжа Расійскай Федэрацыі) добрая якасць дарог, асфальтавае пакрыццё, шмат заправак, разнастайных кавярняў. Ну а каб прывесці да еўрапейскага стандарту менш значныя — рэгіянальныя магістралі, на маю думку, яшчэ шмат трэба працаваць. Але ўсё, як той казаў, пазнаецца ў параўнанні. Напрыклад, у Польшчы аўтамагістралі лепшыя, чым у Беларусі. А вось ва Украіне, на мой погляд, яны значна горшыя. Што датычыцца нашых, айчынных, дарог, то хацелася б, каб было новае асфальтавае пакрыццё, а трасы сталі больш хуткаснымі. А ў цэлым, на маю думку, сітуацыя нармальна і з кожным годам паліпаўшаецца. Радуе, што адкрываюцца новыя прыдарожныя крамы, кавярні, а таксама павялічваецца колькасць аўтазаправак.

Іосіф КАЦАЎ, супрацоўнік навукова-даследчага інстытута, фізік:

— Шчыра прызнаю, я езджу за рулём аўтамабіля рэдка, як правіла, на невялікіх адлегласці. А пад Мінскам аўтамагістралі цалкам задавальняюць. Нядрэнны стан іх і ў цэлым па Беларусі, прынамсі, галоўных. Але як грамадзянін Беларусі, я бясспрэчна, неабякавы да гэтага пытання. Хочацца, каб прыдарожны сэрвіс хутчэй наблізіўся да еўрапейскага. Мяркую, у перспектыве ён такі і будзе.

Падтрымвала Таццяна ЛАЗОУСКАЯ.

ВІНШАВАННЕ ПРЭЗІДЭНТУ І НАРОДУ ФРАНЦЫІ

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Прэзідэнта Французскай Рэспублікі Франсуа Алянда і народ гэтай краіны з нацыянальнымі святам — Днём уззяцця Бастыліі.

Аляксандр Лукашэнка выказаў надзею на далейшае развіццё беларуска-французскіх адносін, умацаванне двухбаковага дыялогу і плённага гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ВЫЛУЧЭННЕ КАНДЫДАТАЎ У ДЭПУТАТЫ ПАЛАТЫ ПРАДСТАЎНІКОЎ ПАЧНЕЦЦА З 15 ЛІПЕНЯ

Вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі пятага склікання ў адпаведнасць з календарным планам падрыхтоўкі і правядзення парламенцкіх выбараў пройдзе з 15 ліпеня па 13 жніўня ўключна, паведамляе карэспандэнт БЕЛТА.

Права вылучаць сваіх прэтэндэнтаў на месцы ў парламенце маюць палітычныя партыі, працоўныя калектывы і грамадзяне шляхам збору подпісаў. Палітычныя партыі маюць права вылучыць сваіх кандыдатаў ва ўсе 110 выбарчых акруг — па адным у кожную акругу. Прэтэндэнтаў на дэпутатаў крэсла вызначаюць вышэйшыя партыйныя органы.

Вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты ад працоўных калектываў адбываецца на сходы, дзе павінна прысутнічаць больш за палавіну работнікаў арганізацыі. Працоўныя калектывы можа вылучыць толькі аднаго кандыдата па тоў выбарчай акрузе, на тэрыторыі якой знаходзіцца арганізацыя. Пры гэтым агульнаа колькасць яе работнікаў павінна быць не менш як 300 чалавек.

Меншыя калектывы, каб вылучыць сваёго кандыдата, могуць правесці для гэтага агульны сход. Але сумарная колькасць працоўных на гэтых падпрыемствах павінна быць таксама не менш як 300. На сходы павінна прысутнічаць больш за палавіну складу кожнага калектыву.

Яшчэ адзін спосаб вылучэння кандыдатаў у дэпутаты — збор подпісаў выбаршчыкаў. Каб карыстацца ім, патэнцыйны прэтэндэнт на месца ў парламенце абавязаны не пазней за 19 ліпеня ўключна падаць у акруговую выбарчую камісію тоў акругі, па якой ён мае намер вылучацца, заяву аб рэгістрацыі ініцыятыўнай групы і спіс яе членаў — не менш за 10 чалавек. Акруговая камісія разглядае дакументы ў пэўны тэрмін. Члены зарэгістраванай ініцыятыўнай групы атрымаваюць адпаведныя пасведчаны і падпісныя лісты.

Зборшчыкам трэба атрымаць не менш як тысячу подпісаў выбаршчыкаў, якія пражываюць на тэрыторыі акругі, па якой вылучаецца мяркуемы кандыдат у дэпутаты. Паводле дзеючага выбарчага заканадаўства, ініцыятыўнай групе ўжо не патрэбна завяржаць подпісы ў мясцовым выканкам. Няма неабходнасці і ў тым, каб узгадняць месцы правядзення пікетаў па зборы подпісаў выбаршчыкаў па вылучэнні кандыдатаў у дэпутаты з мясцовымі ўладамі.

Спіс месцаў, дзе забаронена праводзіць пікеты па зборы подпісаў для вылучэння кандыдатаў у дэпутаты, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы павінны размесціць на сваіх афіцыйных сайтах. Рэгістрацыя кандыдатаў у дэпутаты Палаты прадстаўнікоў пройдзе з 14 па 23 жніўня ўключна. Затым у Беларусі стартуе агітацыйная кампанія. Асноўны дзень выбараў — 23 верасня.

■ Прыёмная кампанія-2012

ШТО ВЫМЯРАЮЦЬ МЕНЗУРКАЙ?

25% удзельнікаў ЦТ па фізіцы не ведалі адказу на гэтае пытанне

У наступным годзе ніжняя планка для паступлення ў ВНУ можа быць павышана да 10 балаў і нават больш. Аб гэтым паведамляю на прэс-канферэнцыі журналістам першы намеснік міністра адукацыі Аляксандр ЖУК. Нагадаем, што сёння прэтэндаваць на атрыманне студэнцкага білета могуць абітурыенты, якія набралі на ЦТ не менш як 7 балаў.

Самая цяжкая колькасць абітурыентаў ЦТ, якія не пераадолелі ўстаноўлены парог, была зарэгістравана сёлетна на ЦТ па фізіцы (9,45%) і матэматыцы (10,39%). А на некаторых прадметах колькасць «адсеяных» вагалася ў межах сотай долі працента.

— Для павышэння якасці падрыхтоўкі спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй мы павінны павышаць і патрабаванні як да якасці арганізацыі навучнага працоу, так і да якасці падрыхтоўкі абітурыентаў на ўваходзе ў ВНУ, — падкрэсліў Аляксандр Жук. — Проста паставіць галучку ў адказе на тэст недастаткова для таго, каб стаць студэнтам.

Калі прааналізаваць вынікі ЦТ, то самыя высокія балы штогод атрымліваюць на тэсціраванні выпускнікі ліцэяў, кшышу адстаюць ад іх выпускнікі гімназій, за імі ідуць выпускнікі агульнаадукацыйных школ бягучага года, і значна горшыя вынікі дэманструюць выпускнікі ССНУ, прафтэхустаной і выпускнікі папярэдніх гадоў. Выпускнікі ліцэяў і гімназій, як правіла, маюць перавагу ў 15—20 тэставых балаў перад выпускнікамі агульнаадукацыйных устаноў, а перад іншымі катэгорыямі абітурыентаў — у 30 балаў і нават больш.

— Дарчы, аналіз часу, выдаткаванага удзельнікамі тэсціравання на выкананне заданняў па фізіцы і ўказанага імі ў рабочых запісах, атрыманых з асобых пунктаў ЦТ, паказвае, што каля 10% абітурыентаў завяршылі сваю «работу» над тэстам ужо праз 15-20 хвілін пасля старту ЦТ. Роўнага за гэты час не магчыма нават прачытаць 30 заданняў тэста. На працягу першых 30 хвілін «работы» над тэстам завяршылі яшчэ каля 15% абітурыентаў. Для 25% абітурыентаў наступнай групы тэсціраванне завяршылася на працягу першай гадзіны. Каля 40% удзельнікаў тэсціравання правялі ў рабоце над тэставымі заданнямі не больш як дзве адзіны, прычым большасць з іх расалі нескладаныя розніковыя задачы вобласці А і некаторыя задачы часткі В другога і трэцяга ўзроўняў складанасці. І толькі 10% удзельнікаў выконвалі тэставыя заданні на працягу трох гадзін. У іх рабочых запісах утрымліваліся чарчжы, схемы, малючкі да задач, рашэнні заданняў чвэртага і пятага ўзроўняў складанасці. Прыведзеныя звесткі ў многім глумачаць адносна невысокія вынікі удзельнікаў тэсціравання па фізіцы і матэматыцы, — падсумаваў Аляксандр Жук.

Нярэдка ў бланках ЦТ арганізатары знаходзяць надпісы і малючкі, якія, мякка кажучы, не маюць нічога агульнага са зместам тэстаў.

— У аднаго з абітурыентаў бланк адказаў у частцы В мы, напрыклад, знайшлі фразам наступнага зместу: «Военкомат — страна чудес, зашёл на час — на год исчез», — расказаў дырэктар Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў Мікалай ФЯСЬКОЎ. — Такім чынам абітурыенты самі расісваюць і агульнаадукацыйнай культуры. Усё гэта сур'ёзна ускладняе працоўку бланкаў адказаў удзельнікаў ЦТ, а для саміх іх аўтару азначае, што тыя не могуць далей удзельнічаць у прыёмнай кампаніі. Здаюць і абсалютна чыстыя бланкі адказаў, у якіх не назіраецца адбіткаў інтэлектуальнай работы.

Матэматыка і фізіка з'яўляюцца матэматычнымі дысцыплінамі для тэхнічных спецыяльнасцяў. Аднак каля 40% удзельнікаў тэсціравання па матэматыцы не здолелі пазначыць

з прыведзеных варыянтаў адказаў раўнабедраны трохвугольнік. Каля 6% удзельнікаў тэсціравання па фізіцы не змоглі пазначыць прыбор, прызначаны для вымярэння хуткасці, 10% — прыбор для вымярэння вільготнасці, 12% — барометр, а 25% удзельнікаў ЦТ не ведалі прызначэнне мензуркі. Пытанне гучала так: «Прыборам, прызначаным для вымярэння аб'ёму цела, з'яўляецца...» і варыянты адказаў: 1) секундамер 2) вальтметр 3) амперметр 4) мензурка 5) пісьмометр.

Сёлетна на атрыманне вышэйшай адукацыі на дзённых аддзяленнях ВНУ за кошт сродкаў бюджэту могуць прэтэндаваць 24,4 тысячы абітурыентаў. Удзельнікі тэсціравання выдзены групы маюць дастаткова высокі сярэдні бал. Напрыклад, па матэматыцы гэты паказчык склаае 58,5 бала, па фізіцы — 43,8 бала.

Па абсалютнай большасці прадметнаў абітурыенты, якія будуць залічаны на бюджэтную форму навучанання ў ВНУ, маюць сярэдні бал, у 2 разы вышэйшы, чым у тых, хто не зможа атрымаць адукацыю за кошт бюджэтных сродкаў. Адпаведна на бюджэтныя месцы будуць адібраны толькі найбольш падрыхтаваныя абітурыенты.

«Гэта тыя маладыя людзі, якія сямьдэма зрабілі свой выбар на карысць атрымання вышэйшай адукацыі і мэтанакіравана рыхтаваліся да ўступных іспытаў», — рэзюмаваў Аляксандр Жук і дадаў, што ў гэтым годзе башы змогуць падаваць за сваіх дзцяў дакументы ў прыёмную камісію. Змяненні былі ўнесены з улікам просьбаў з боку абітурыентаў. Цяпер падаць дакументы за абітурыента зможа яго законны прадстаўніц. Пры гэтым яго папросіць прадстаўніц у прыёмную камісію дакумент, які пацвярджае статус законнага прадстаўніцка непюнагадовага абітурыента або натарыяльна аформленую даверанасць, і натарыяльна завераную копію паспартна абітурыента (у выпадку адсутнасці арыгінала паспартна).

Надзея НІКАЛАЕВА

ВАКОЛ НАС. Планаэта, які заўжды, бурліла і бурліць. Вайна ў Сірыі, новыя скандальныя законы ў Расіі, якія былі адсунуты на другі план жудаснай адсуткі на Кубані. Але ў гэты раз хацелася б засяродзіць увагу на тым, што адбылася ў Вене 11-13 ліпеня. Пікантнасць сітуацыі заключаецца ў тым, што абедзве паважаныя асобы ўваходзяць у сумна вядомы «чорны спіс» ЕС. Цяжка ўявіць, што ў Вене нічога не ведалі пра санкцыі. Тым больш што літаральна ў гэты жа дні, 7 ліпеня, Парламенцкая асамблея АБСЕ прыняла чарговую антыбеларускую рэзалюцыю. Адкуль жа ўз'ялося такое запрашэнне? У чым справа? А ў вялікай верагоднасці таго, што Беларусь магла б не запраسیць назіральную місію АБСЕ ці пералічыць яе працу падчас выбараў. І гэта быў бы вельмі непрыемны крок для самой арганізацыі. Ужо неаднойчы назіральніцтва ад АБСЕ абвінавачвалі ў неаб'ектыўнасці і заангажаванасці. А ў студзені гэтага года прэзідэнт Казахстана Нурсултан Назарбаеў пасля парламенцкіх выбараў у сваёй краіне ўвогуле выказаў сумненні наконт узгоднаасці існавання такой арганізацыі ў сучасным выглядзе. Таму магчымы беларускі ініцыянт мог бы стаць калі не смяротным, то нарта балючым ударам па АБСЕ. Адсюль і вельмі ветлівае запрашэнне — санкцыйна выклікае, а палітыка палітыкай.

Амаль адначасова з гучнай заявай выступілі беларускія прафсаюзы. Увогуле, палітычная актыўнасць ФПБ расце літаральна на вачах. Летас у разгар фінансавага крызісу кіраўнікі Федэрацыі неаднойчы даволі рэзка выказваліся на адрас урада наконт заробатнай платы працаўнікоў. А ў 2012 распачалі сапраўдны «крыжовы паход» супраць тых, хто заклікае да эканамічных санкцый у дачыненні да Беларусі. Старшыня ФПБ Леанід Козік выказаўся вельмі жорстка: «Тым, хто адкрыта выступае супраць Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі, а значыць, і супраць працоўных, заклікае да байкоту беларускіх тавараў на еўрапейскіх рынках, патрабуючы ўвядзення санкцый у дачыненні да нашай краіны, не месца ў парламенце. ФПБ прыкладзе ўсе намаганні, каб не дапусціць такіх людзей да законатворчай дзейнасці». Коротка і зразумела! Акурат пад дых тым, хто збіраўся байкатаваць выбары. Аказваецца, байкот можа быць і такім. Які тоў казаў, адчуцце розніцы.

Амаль адначасова з гучнай заявай выступілі беларускія прафсаюзы. Увогуле, палітычная актыўнасць ФПБ расце літаральна на вачах. Летас у разгар фінансавага крызісу кіраўнікі Федэрацыі неаднойчы даволі рэзка выказваліся на адрас урада наконт заробатнай платы працаўнікоў. А ў 2012 распачалі сапраўдны «крыжовы паход» супраць тых, хто заклікае да эканамічных санкцый у дачыненні да Беларусі. Старшыня ФПБ Леанід Козік выказаўся вельмі жорстка: «Тым, хто адкрыта выступае супраць Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі, а значыць, і супраць працоўных, заклікае да байкоту беларускіх тавараў на еўрапейскіх рынках, патрабуючы ўвядзення санкцый у дачыненні да нашай краіны, не месца ў парламенце. ФПБ прыкладзе ўсе намаганні, каб не дапусціць такіх людзей да законатворчай дзейнасці». Коротка і зразумела! Акурат пад дых тым, хто збіраўся байкатаваць выбары. Аказваецца, байкот можа быць і такім. Які тоў казаў, адчуцце розніцы.

Дарчы, сам закон даволі пямяркуемы. У тых абласцях Украіны, дзе нацыянальны меншасці (а гэта не толькі рускія, але і татары, і венгры, і палыкі, і армяне — па розных падліках ад 13 да 30 нацыянальнасцяў) складаюць не менш за 10% насельніцтва, разам з украінскай можа выкарыстоўвацца і мова гэтых народаў у якасці афіцыйнай.

На самой справе, пытанне, безумоўна, не толькі ў мове. Улады не могуць пахваліцца поспелымі судоў.

У астатнім судоў няма.

СТАЛІЧНАЯ АРЭНДА ПАЧЫНАЕ ДАРАЖЭЦЬ

Пік студэнцкага буму чакаецца напрыканцы ліпеня

Штогод у другой палове лета рынак жыллёвай арэнды Мінска істотна актывізуецца. Разам з тым, летас у гэты час новы кошт замежнай валюты даволі моцна ударыў па кішэні бэскватэрных жыхароў, што выклікала нават пачатковыя арэнды прыватнага жылля ў доларавым эквіваленце. Сёлетна цэннікі арэнды зноў вяртаюць сабе былыя пазіцыі.

НА РЫНКУ СУР'ЭЗНЫ ДЗЭФІЦЫТ БЮДЖЭТНЫХ КВАТЭР

Пад бюджэтным жыллём маюцца на ўвазе такія кватэры, якія здымаюцца грамадзянамі з сярэднімі і невялікімі даходамі. У першую чаргу кватэры здымаюць маладыя сем'і, «свежыя» спецыялісты, што выршылі працаваць у сталіцы, той, хто не жадае жыць разам з бацькамі, і, вядома, студэнты.

Як паведамляе карэспандэнт «Звязды» спецыяліст аддзела арэнды Цэнтра гандлю нерухомасцю «ПАКАДАН» Алена АГРЫЗКА, па апошнія 4 месяцы прапаноўва здымных кватэр скарацілася адрозу ў тры разы. Калі вясной база агенцтва штодзень павялічвалася прыкладна на 15—20 кватэр, то цяпер да слабенчай прапановы ў дзень прыпלוўваецца не больш як 4—5 жылых памяшканняў ад новых гаспадароў. Паралельна з развіццём дэфіцыту здымнага жылля ў сталіцы сёння назіраецца павелічэнне цэннікаў арэнды. Цяпер мінімальны кошт арэнды нават самых слабенчых па якасці аднапакёўных кватэр пачынаецца з 200 долараў. Праўда, за такія грошы аднапакёўныя кватэры і ў загазаваных раёнах здаюцца амаль імгненна, бо такога таннага жылля ў Мінску катэстрафічна не хапае.

НА 10 ПРАЦЭНТАЎ ПАВЫШАЮЦА АДПУСКНЫЯ ЦЭНЫ НА ХЛЕБ І БАТОНЫ

У Беларусі з 15 ліпеня 2012 года павышаюцца на 10 працэнтаў адпускныя цэны на хлеб і батоны. Гэта прадугледжана пастановай Міністэрства эканомікі ад 29 чэрвеня 2012 года № 60, якое ўносіць дапаўненні і змяненні ў пастанову ад 26 красавіка 2012 года № 35, паведамляе карэспандэнт БЕЛТА ў аддзеле сувязяў з грамадскацю гэтага ведамства.

«Гэтай пастановай прадугледжана магчымаасць павышэння арганізацыямі-вытворцамі адпускных цэн, па рэгулюемых групах хлеба і батонаў у ліпені на 10 працэнтаў», — адзначыў і Мініжкамкомі. Размова ідзе аб хлебе жытнім і жытне-пшанічным без дадатковай сыравіны або з дадатковай сыравінай айначыннай вытворчасці, а таксама аб батонах і хлябцах з пшанічнай мукі з колькасцю па рэцэптуры цыкуру і тлушчаў, не вышэйшай за 14 працэнтаў, вагой 300 г і больш.

Пастанова прынята ў мэтах кампенсцыі падаражэння сельскагаспадарчай сыравіны, скарачэння стратнасці вытворчасці і насычэння спажывецкага рынку сацыяльна значымі відамі хлеба і хлябабулчных вырабаў з улікам прапановы Мінесльгаспра.

Пастанова Мінжкамкомі № 60 уступае ў сілу пасля яе афіцыйнага апублікавання — з 15 ліпеня 2012 года, удакладнілі ў міністэрстве.

У суд Слуцкага раёна Мінскай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак Акулы Віктара Міхайлавіча, 21.09.1970 г.н., ураджэнца Рэспублікі Беларусь, апошняе вядомае месца жыхарства: Наўгародская вобласць, г. Баровічы, вул. Батанічная, д. 10, кв. 2, Расійскай Федэрацыі.

Зусім малая прапаноўва існуе на рынку і па трохпакёўных кватэрах. Аднак і попыт на падобнае шматпакёўнае, але бюджэтнае жыллё сярэд кліентаў мінімальны. Напрыклад, на вуліцах Налібоцкай і Чачэрына ў новых дамах прапаноўваецца пустых трохпакёўных кватэр усяго за 270—300 долараў. Разам з тым падобныя вялікія па плошчы кватэры ў будучых кватэрантаў вялікім попытам не карыстаюцца. Справа ў тым, што, акрамя арэнднай платы, кліенты плацяць за жыллё і камунальныя паслугі. А вось «камуналка» ў вялікіх трохпакёўных кватэрах сур'ёзна б'е па кішэні.

Сярэдні кошт арэнды стандартнай трохпакёўнай кватэры складае 300—350 долараў. ЭЛІТНАЕ ЖЫЛЛЁ ўЖО ПАДАРАЖЭЛА

Наш эксперт адзначае, што за апошнія паўгоддзе сур'ёзна змяніліся цэннікі арэнды па якасным жыллі ў цэнтры сталіцы. Калі раней якасныя двухпакёўныя кватэры ў цэнтры прапанаваліся яшчэ за 400—500 долараў, то цяпер падобнае жыллё каштуе ўжо не менш за 600—800 долараў. Сапраўды элітныя кватэры агульнай плошчай 120—150 квадратных метраў прапаноўвацца па цэнніку ад тысячы долараў і вышэй.

Алена Агрызка адзначае, што цяпер з боку буіных замежных кампаній і дыпламатычных місіі існуюць заказы на арэнднае жыллё экстрэ-класа. Кіраўнікам падобных структур па статусе неабходна жыць у кватэрах агульнай плошчай каля 200—350 кв. метраў. А вось такога прасторнага і якаснага жылля ў Мінску сёння не хапае. У рэестры сталіцы зараз існуе толькі каля 20 падобных кватэр, кошт арэнды на якія вагаецца ад 1,5 тысячы долараў і вышэй.

СТУДЭНЦКІ АЖЫЯТАЖ ПРАЦЯГНЕЦЦА ДА 15 ЖНІўНЯ

Сёлетна большасць дасведчаных студэнтаў на лета і не вызвалілі здымнае жыллё, а працягвалі плаціць арэнду гаспадарам па старых цэнніках. Такія кемлівія кватэранты разумеюць, што ў жніўні адшукаць якаснае і таннае жыллё будзе вельмі складана.

Ужо зараз першакурснікі і іх бацькі пачалі актыўна шукаць здымнае жыллё. Максімальнага попыту на кватэры яшчэ няма, а праблемы ў агенцтвах нерухомасці ўжо існуюць. Калі летас у гэты час сярэднястатыстычнаму кліенту шукалі арэнднае жыллё на працягу 1—3 дзён, то цяпер пошук неабходнага варыянта цягнецца нават больш як 10 дзён, а часам на працягу і двух тыдняў. Спецыялісты ўздухны, што пік студэнцкага буму пачнецца ў апошнія дні ліпеня і працягнецца да сярэдзіны жніўня. Потым чакаецца невялікі спад актыўнасці. Другая хваля

студэнцкага буму прагназуецца непасрэдна ў апошнія дні жніўня і ў першы тыдзень верасня, калі здымнае жыллё будзе шукаць самыя «тармазнутыя» студэнты. Менавіта ў жніўні кошт арэнды нават бюджэтных кватэр можа павялічыцца. Эксперты ўпэўнены, што за гэты час цэннікі арэнды павялічыцца прыкладна на 40—50 долараў, а мінімальны кошт нават самых слабенчых аднапакёўных будзе не ніжэй за 250 долараў.

МІНІМАЛЬНАЯ ПАСЛУГА АГЕНЦТВАЎ НЕРУХОМОСЦІ — 300 ТЫС. РУБЛЁЎ

Сталічныя агенствы нерухомасці прапаноўваюць сваім кліентам два віды паслуг па пошuku здымных кватэр. Самая танная паслуга тычыцца падбору варыянтаў, калі кліент атрымлівае спіс кватэр і тэлефоны гаспадароў, пасля чаго самастойна наведвае гэтае жыллё і дамаўляецца аб умовах арэнды. Такая паслуга для кліента каштуе ад 300 да 500 тысяч рублёў.

Паслуга «па факце засялення», будзе каштаваць ужо ад 800 тысяч рублёў і даражэй. У гэтым выпадку з гаспадаром жылля дамаўляецца спецыяліст агенствы, наведвае разам з кліентам кватэры, працуе з будучым кватэрантам да таго моманту, пакуль апошні не атрымае ключы ад здымнага жылля.

Сяргей КУРКАЧ.

МІНІСТЭРСТВА ПРАЦЫ І САЦАБАРОНЫ ПАЙШЛО ў НАРОД

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Прэзідэнт паставіў задачу: дзяржаўныя органы павінны быць адкрытыя для насельніцтва. Пры гэтым не проста павінны быць адчынены для людзей іх дзверы — павінны праводзіцца сустрэчы, наладжвацца супрацоўніцтва. Напрамкі, па якіх працуе наша міністэрства, хвалююць усіх людзей. Усё, што мы пачулі сёння ад жыхароў Маладзечна, абавязкова прааналізуем і абавунімо. Хачу адзначыць, што шэраг прапанов, якія ўнеслі грамадзяне, былі ўлічаны пры распрацоўцы Нацыянальнай праграмы дэмаграфічнай бяспекі на 2011—2015 гады і шэрагу іншых праграм.

Марыяна Шчоткіна адзначыла, што такія акцыі, як у Маладзечне, будуць праходзіць ва ўсіх абласцях Беларусі з перыядычнасцю два разы на год. «Саме агульнае, каб гэта не было фармальна. Нам важны вынік», — заявіла яна.

Міністр падчас акцыі таксама наведла Маладзечанскі малочны камбінат і пагутрыла з працоўным калектывам, азнаёмілася з прадукцыйнай прадпрыемства. Сустрэлася яна і са шматдзетнай сям'ёй Савевіч, у якой выхоўваецца сям'яра дзяцей, а маці Алена Савевіч унагароджана ордэнам Маці. Марыяна Шчоткіна падарвала сям'і падарунак — сталовы сервіз ад міністэрства і ноўтбук ад мабільнага аператара life —). Трэба адзначыць, што кампанія life —), якая падтрымлівае ініцыятывы міністэрства па аказанні дапамогі людзям з абмежаванымі магчымасцямі, у рамках акцыі таксама падарыла ноўтбук дзецям-інвалідам і маладым інвалідам, якія наведваюць аддзяленне дзённага знаходжання Маладзечанскага тэрытарыяльнага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва.

Святлана БУСЬКО.

АКЦЭНТЫ ТЫДНЯ З ВАДЗІМАМ ГІГІНЫМ

У НАС. Як скажаў ці то Казыма Пруткаў, ці то Рыгор Горын, жыццё ў горадзе пачынаецца тады, калі ў яго ўваходзяць гусары. Так і палітычнае жыццё ў краіне ажывае, калі абвешчаны выбары. Да нашых парламенцкіх выбараў вядома — 23 верасня. І нью-мейкеры пачынаюць выдаваць адну навіну за другой на гэту гаручую (хоць і не такую спякотную, як цяперашняе лета) тэму.

Старшыня і сакратар беларускага Цэнтрывярбарка, Лідзя Ярымошына і Мікалай Лазавік, атрымалі запрашэнне ад Арганізацыі па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе (АБСЕ) прыняць удзел у міжнароднай канферэнцыі «Дэмакратычныя выбары і назіранне за імі», што адбылася ў Вене 11-13 ліпеня. Пікантнасць сітуацыі заключаецца ў тым, што абедзве паважаныя асобы ўваходзяць у сумна вядомы «чорны спіс» ЕС. Цяжка ўявіць, што ў Вене нічога не ведалі пра санкцыі. Тым больш што літаральна ў гэты жа дні, 7 ліпеня, Парламенцкая асамблея АБСЕ прыняла чарговую антыбеларускую рэзалюцыю. Адкуль жа ўз'ялося такое запрашэнне? У чым справа? А ў вялікай верагоднасці таго, што Беларусь магла б не запрасіць назіральную місію АБСЕ ці пералічыць яе працу падчас выбараў. І гэта быў бы вельмі непрыемны крок для самой арганізацыі. Ужо неаднойчы назіральніцтва ад АБСЕ абвінавачвалі ў неаб'ектыўнасці і заангажаванасці. А ў студзені гэтага года прэзідэнт Казахстана Нурсултан Назарбаеў пасля парламенцкіх выбараў у сваёй краіне ўвогуле выказаў сумненні наконт узгоднаасці існавання такой арганізацыі ў сучасным выглядзе. Таму магчымы беларускі ініцыянт мог бы стаць калі не смяротным, то нарта балючым ударам па АБСЕ. Адсюль і вельмі ветлівае запрашэнне — санкцыйна выклікае, а палітыка палітыкай.

Амаль адначасова з гучнай заявай выступілі беларускія прафсаюзы. Увогуле, палітычная актыўнасць ФПБ расце літаральна на вачах. Летас у разгар фінансавага крызісу кіраўнікі Федэрацыі неаднойчы даволі рэзка выказваліся на адрас урада наконт заробатнай платы працаўнікоў. А ў 2012 распачалі сапраўдны «крыжовы паход» супраць тых, хто заклікае да эканамічных санкцый у дачыненні да Беларусі. Старшыня ФПБ Леанід Козік выказаўся вельмі жорстка: «Тым, хто адкрыта выступае супраць Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі, а значыць, і супраць працоўных, заклікае да байкоту беларускіх тавараў на еўрапейскіх рынках, патрабуючы ўвядзення санкцый у дачыненні да нашай краіны, не месца ў парламенце. ФПБ прыкладзе ўсе намаганні, каб не дапусціць такіх людзей да законатворчай дзейнасці». Коротка і зразумела! Акурат пад дых тым, хто

«І ТЫ, БАЯВАЯ, НИКОЛІ АСЕЧКІ Ў БАІ НЕ ДАЛА»

ДЗЕЛЯ ПАМЯЦІ ПАРТЫЗАНАЎ І ПАДПОЛЬШЧЫКАЎ

Багатая калекцыя падпольнага перыядычнага друку ваеннага часу пачала фарміравацца ў адзеле рэдкіх кніг і рукапісаў Цэнтральнай навуковай бібліятэкі імя Якуба Коласа Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі (ЦНБ НАН Беларусі) з 70-х гг. XX ст. Часткова гэтыя матэрыялы былі атрыманы ў дар бібліятэкай ад акадэміка АН Беларусі К.К. Крапівы (камплікт газет-плаката «Раздавім фашысцкую гадзіну» за 1942-1944 гг.), акадэміка АН Беларусі І.С. Краўчанкі (33 назвы газет, якія выдаваліся ў тыле ворага ў перыяд 1942—1944 гг.), ваеннага журналіста В.Д. Стальнова (62 назвы беларускіх партызанскіх газет). Бібліятэка захоўвае каля 570 нумароў (95 назваў) газет, якія выходзілі ў цяжкія гады вайны.

На часова акупаванай ворагам тэрыторыі рэспублікі выходзіла газет больш, чым да вайны. Беларусь была не толькі партызанскай рэспублікай, але і рэспублікай масавага падпольнага партыйнага і партызанскага друку. Правафланговай з'явілася газета «Звязда» — Цэнтральны орган Кампарты Беларусі.

У адзеле рэдкіх кніг і рукапісаў Цэнтральнай навуковай бібліятэкі імя Якуба Коласа Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі захоўваюцца два нумары газеты «Звязда», якія выходзілі ў ваенны час — № 2 (жнівень 1942 г.), № 85 (май 1945 г.).

Як складуся лёс газет у цяжкія часы вайны? Пра гэта падрабязна распавядае ў сваёй шматтадовай працы-даследаванні былы рэдактар газеты «Народныя мсціўцы» Слуджак Р.К. П.Б. (Б) Б, вучоны М.Е. Дастанка. У мануграфіі «Газета «Звязда» ў гады Вялікай Айчыннай вайны (чэрвень 1941-га — май 1945 г.)» ён паставіў мэту паказаць ролю рэспубліканскай газеты «Звязда» ў ваенныя гады як баявога друкаванага органа беларускіх камуністаў, народных мсціўцаў і ўсіх працоўных рэспублікі.

У пачатку вайны па ўказанні ЦК Кампарты Беларусі рэспубліканскія рэдакцыі выехалі з Мін-

польная мянушка «Валодзя». Трэба было дацца шрыфты, фарбу, паперу і іншыя паліграфічныя матэрыялы. Усё гэта можна было набыць у падвале нямецкай друкарні «Прарыў». Там захоўваліся друкарскія матэрыялы і шрыфты. Работнік гэтай друкарні Андрэй Падпрыга (пад гэтым прозвішчам хаваўся капітан Чырвонай Арміі Мікалай Іванавіч Іванову) з групай сваіх таварышаў перанёс шрыфты на вуліцу Астроўскага на канспіратыўную кватэру, дзе і была абсталявана падпольная друкарня. Другая падпольная друкарня была створана на Лугавой вуліцы.

Пасля сакавіцкіх арыштаў 1942 г., калі немцам праз сваіх агентаў-правакатараў удалося высачыць і схіліць большую частку членаў гаркама, мінскае падполле страціла свае друкарні, якія былі створаны цаной вялікіх намаганняў і хвагр. Друкарню, якая знаходзілася на вуліцы Астроўскага, фашыстам удалося захапіць, а шрыфты другой друкарні, па вуліцы Лугавой, у час арыштаў былі згублены. Давялося пачынаць усё спачатку.

Мінскія падпольшчыкі аднавілі выпуск папулярнай газеты, «Звязда» выходзіла ўжо як орган Мінскага гаркама партыі. Набралася падпольная газета непасрэдна ў друкарні Дома друку. Пакуль

падпольшчыкам Т. Якавенка. У хляве было абсталявана спецыяльнае сховішча для шрыфтоў і іншых матэрыялаў (з успамінаў У. Казанюк у кнізе «Наша «Звязда». 1917—1967 гг.»).

У працэсе падрыхтоўкі да выдання газеты цяжкімі ўзніклі адна за другой. Не халала асобных літар, фарбы, прабельнага матэрыялу. Патрабавалася шмат часу і намаганняў, каб здабыць усё неабходнае. Восць чаму другі нумар «Звязды» (1942 г.), экзэмпляр якога захоўваецца ў адзеле рэдкіх кніг і рукапісаў ЦНБ НАН Беларусі, выйшаў у свет толькі ў жніўні. Наборшчыкам гэтага нумара, замест Б. Пулко, быў вопытны паліграфіст, высокакваліфікаваны наборшчык Х. Александровіч (падпольная мянушка «Хасан»).

І вось набор нарэшце гатовы, заключаны ў гранкі, замалаваны. Х. Александровіч робіць адбітак першай, а затым другой паласы. Усе друкарні з нецярпелівацю чакаюць таго моманту, калі ён скажа: «Ну, сябры, можна друкаваць!». Першым чытачом другога нумара «Звязды» пашчасліліва быў С. Благаразумаў.

Праз усю першую паласу нумара праходзіў заглавак — «Беларусь была і будзе савецкай!». На першай старонцы перадавы артыкул «Правал панаў Гітлера» заканчваецца славетнымі радкамі Аляксандра Неўскага: «На чым стаяла руская зямля, на тым і стаяць будзе, хто з мячом прыйшоў, той ад мяча і загіне». Другі рэдакцыйны артыкул «Падрыхтоўка другога фронту» цалкам прысвечана магучасці нашай Радзімы і краін антыгітлераўскай кааліцыі, а таксама барабце занявольных фашызмам народаў супраць гітлераўскай тыраніі. З'яўленне гэтага артыкула было вылікана тым, што летам 1942 г. гітлераўскай прапаганда ўзяла шуміць вакол антыгітлераўскай кааліцыі, імкнулася пераканач насельніцтва акупаванай тэрыторыі ў нетрываласці саюза краін, што выступілі супраць «Валікай Германіі».

На другой паласе пад заглавак «Весткі з франтоў» апісаны вынікі баявых спраў на фронце: «3 10 па 12 жніўня нашы часці вялі жорсткае баі ў раёне Клецкай, Кацельнікава, Армавіра, Майкопа і Краснадара. За гэты час знішчана: 183 танкі, 768 аўтамашын з войскама, 31 аўташэстэрна з гарчым, 31 гармата, мінамётная батарэя, узарвана 8 складоў з боепрыпасамі і падаўлены агонь 26 арт-батарэй. Забіта 490 нямецкіх салдат і афіцэраў...» Пад «шапкай» «Выконваем загад правадзіра» паведамляецца пра баявыя эпізоды партызанскіх атрадаў, якія дзейнічалі вакол Мінска. І далей інфармацыя замежная — «Новы прыток раненых германскіх салдат», «Сутычкі паміж венгерскім і румынскім войскама», «Гітлераўскі тэрор у Чэхаўславіі», «Сустрача братоў у Баю». Напрыклад другой паласы невядучая нататка ад вялікай страцы: «29 чэрвеня памёр народны паэт Беларусі Я. Купала. У дні айчыннай вайны Я. Купала напісаў шмат яскравых антыфашысцкіх твораў, якія былі прыскінуты глыбокаму ненавісцю да нямецка-фашысцкіх захопнікаў. У асябе Я.Купалы беларускі народ страціў аднаго з найвыдатнейшых сваіх паэтаў і змагага за вызваленне Беларусі ад фашысцкіх марзотнікаў».

У выніку арыштаў падпольшчыкаў газета спыніла свой выхад у Мінску і вымушана была працягнуць сваю дзейнасць у лесе, у партызанскім краі, аж да вызвалення Беларусі. Разам з воінамі Чырвонай Арміі і народнымі мсціўцамі ў Мінск прыйшла з падполля «Звязда». 10 ліпеня 1944 г. «Звязда» зноў выйшла ў роднай сталіцы.

Экзэмпляр газеты «Звязда» за 9 мая 1945 г. (№ 85) захоўваецца ў рукапісным архіўным фондзе № 52 «Панченко П.Е.» аддзела рэдкіх кніг і рукапісаў ЦНБ НАН Беларусі. Бібліятэка атрымала яго ў 2000 г. ад удавы П. Панчанкі разам з рукапісным архівам пісьменніка.

Алена ДЗЕНІСЕНКА, навуковы супрацоўнік аддзела рэдкіх кніг і рукапісаў ЦНБ НАН Беларусі.

ПАРТЫЗАНСКІ ПАРАД

16 ліпеня 1944 г., у нядзелю, на б'юльмі іпадроме ў Мінску адбыўся парад з нагоды вызвалення беларускай сталіцы ад нямецкіх акупантаў. У парадзе бралі ўдзел больш як 30 тысяч беларускіх партызанаў і больш як 50 тысяч жыхароў горада. Нагадаем, у гады Вялікай Айчыннай вайны 87 партызанаў і падпольшчыкаў Беларусі сталі Героямі Савецкага Саюза, звыш 140 тысяч узнагароджаны ордэнамі і медалямі.

Працягваем размову

Я з'яўляюся пастаянным чытачом газеты «Звязда». Выступленні чытачоў па пытанні ўстанавлення Дня партызана і падпольшчыка падтрымліваю.

Поўнаасуджана тых, хто лічыць партызанскі рух на тэрыторыі Беларусі грабежніц-

кім у адносінах да насельніцтва. Калі скончылася вайна, мне споўнілася 15 гадоў. Я не з'яўляюся ўдзельнікам партызанскага руху. Але ў маёй памяці захаваўся да сённяшніх дзён даволі многа. Я памятаю, як нямецкія самалёты бамбілі і палілі суседнія вёскі, як

эсэсаўцы праводзілі карныя экспедыцыі супраць партызанаў... Дату 20 мая для Дня партызанаў і падпольшчыкаў лучу правільнай. Гэта ўказвае на пачатак усеагульнага партызанскага ўвару ў Беларусь.

Яўген ГАЦЦІК, г. Наваполацк.

ВЕКАПОМНЫЯ ДНІ

«ТРОЙЧЫ НЕМЕЦ СТРАЛЯЎ У МЯНЕ, А Я ЖЫВУ!»

...Зімой 1943 года на наш хутар Пішалёўка зайшлі партызаны ў белых халатах са зброяй і засталіся. Наш дом называлі штабным. Я, малалетка, у 9 гадоў ужо умеў разабраць, змазаць і сабраць ручную зброю... Партызаны мне даверылі адказнае даручэнне — схадзіць у Германавыч (гэта за 8 км), і прынесці каштоўныя звесткі і медыкаменты. Там пражывала родная сястра майго бацькі. Я хадзіў быццам бы ў госці. І са стрэчнымі братамі трапіў на нямецкую кухню абіраць бульбу. Мне гэта было на руку: звесткі было прынесці проста, а вось медыкаменты — складана...

касіёла на расстрэл. Ад расстрэлу выратаваў скэндз. Я быў сведкам адступлення нямецкіх захопнікаў, наступу нашых войскаў, і гадоўнае — вызвалення мястэчка Германавыч і г.п. Шаркоўшчына ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў 1 ліпеня 1944 года. Тройчы немец страляў у мяне, а я жыў і цяпер.

Дарэгі ўдзельнікі «круглага стала!» Нікі вам наклон ад дзяцей вайны, бачыў не дзіцячых цацкі, а зброю, страж, голад і холад... У 9 гадоў я бачыў мёртвых, забітых... Лічу, што Дзень партызанаў і падпольшчыкаў Вялікай Айчыннай вайны абавязкова павінен быць устаноўлены як памятная дата Беларусі.

Уладзімір СЛАБОВІЧ, ветэран працы, г.п. Шаркоўшчына.

Навідавоку

«АСФАЛЬТАВЫ» ГАНДАЛЬ: ТАННА І ЯКАСНА? НЕБЯСПЕЧНА!

Віцебск, бадай, стаў першым горадам у Беларусі, дзе мясцовае ўлада грунтоўна ўзялася за вырашэнне праблемы незаконнага гандлю. Маюцца на ўвазе гандляры, якія літаральна на вуліцах прапаноўваюць купіць «з зямлі» гародніну, фрукты, кансервы, кветкі і гэтак далей. Такіх можна сустрэць ва ўсіх б'юльмі (і не вельмі) гарадах, а таксама каля трас. Без выхадных, пры любым надвор'і гандлюючы, як іх называюць у народзе, «бабулькі». Хаця сярод гандляроў можа сустрэць і здаровыя мужыкоў, і жанчын, якіх яшчэ вельмі далёка да пенсійнага ўзросту.

— Несанкцыянаваны гандаль у Віцебску — на балеяная праблема. Грамадзяне незаконна гандлююць як харчовымі, так і не харчовымі таварамі. Можна не ведаць, што ў 2009 годзе ў артыкул 12.17 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях была ўключана частка 8, згодна з якой прадугледжана адказнасць за рэалізацыю тавараў з рук, латкоў, каліясак, аўтамабіляў? Прадстаўлена і права канфіскацыі такога тавару, але да гэтай меры мы звяртаемся рэдка. Разам з гарадской ўладай, падатковай інспекцыяй прымаем меры, каб спыніць незаконны гандаль. З пачатку года былі складзены дзясяткі пратаколаў, — расказвае намеснік начальніка міліцыі гарадскай бяспекі Упраўлення ўнутраных спраў Віцебскага аблвыканкама Ігар СКАРЫНОВІЧ. — Штраф за такое парушэнне — да трох базавых велічын, але многіх гэта не пужае, усё выходзіць гандлявца. Каб вырашыць праблему, можна стварыць так званыя сацыяльныя гандлёвыя месцы на рынках (з правам гандлю і аплатай усяго 1-2 тысячы рублёў у дзень). Абсталяваць усім неабходным гэтыя месцы і прадставіць матчымаць гандлявца.

Прадстаўнікі праваахоўных органаў канстатуецца, што, у адрозненне ад «бабулек», якіх часцей за ўсё самі вырошчваюць бульбу, агуркі і гэтак далей, некаторыя падрыхмальнікі, якія афіцыйна не аформлены, арганізоўваюць на вуліцах гандаль прадукцыяй, якую не вырабляюць. І такім чынам рэалізуюць тую

ж гародніну, фрукты, розныя прамысловыя тавары. У такім выпадку іх прыцягваюць да адказнасці за незаконную прадпрыемальніцкую дзейнасць. — Праблема з несанкцыянаваным гандлем у Віцебску спраўды існуе. Тут гадоўна задача — бяспечнасьце грамадзян, якія могуць купіць на вуліцы няякасны тавар. У вулічных гандляроў, зразумела, няма дакументаў, якія маглі б пацвердзіць якасць таго, што яны прадаюць, — каментуе Ірына СУПРУН, начальнік упраўлення гандлю і паслуг Віцебскага гарвыканкама. — Што ж да прапаноў стварыць так званыя сацыяльныя гандлёвыя месцы — адпаведнае даручэнне ёсць. Калі грамадзяне гандлююць тым, што вырабілі на сваіх прыватных участках, ім трэба прадставіць гандлёвыя месцы па мінімальным расцэнках, а можа, і наогул не браць плату. Але ж гэта не вызваляе грамадзян ад неабходнасці мець усе неабходныя дакументы, прадугледжаныя правіламі гандлю на рынках. У горадзе, акрамя рынку, створаны так званыя гандлёвыя рады (яны падрыхтаваны ў нармальным, цывільізаваным стане), дзе можна гандляваць прадукцыяй, вырашанай, паўтарыся, уласнымі рукамі, якасць якой пацверджаецца.

На афіцыйных рынках Віцебска як і на 13 спецыяльна абсталяваных крытых пляцоўках, заўсёды ёсць свабодныя месцы, каб на іх гандлявалі сельскагаспадарчай прадукцыяй са сваіх участкаў, а не, напрыклад, кансервамі, рыбай, мясам. Чаму ж тады вулічныя гандляры сюды не спяшаюцца? У сваю чаргу, Мікалай КРАСОЎСКІ, гадоўны ўрач Віцебскага занальнага цэнтра гігіены і эпідэміялогіі, адзначаў, што з усяго аб'ёму прадукцыі, канфіскаваных падчас рейдаў кантралюючых органаў, ніводны не падыходзіў для далейшай рэалізацыі. Дарэчы, у санітарных урачоў няма пачунамотва кантраляваць вулічных гандляроў. Бо ў іх «вядзенні» толькі крамы і пункты харчавання.

Мы ў тым ліку кантралюем і незаконную прадпрыемальніцкую дзейнасць. Але нават адказнасць у выглядзе штрафу да 100 базавых велічын з канфіскацыяй тавару не пужае прадпрыемальнікаў. Многія грамадзяне ўжо неаднаразова прыцягваліся да адміністрацыйнай адказнасці, — кажа Валерый

ЛАБАЦЭВІЧ, намеснік начальніка інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь па Віцебскай вобласці. — Купляючы тавар у Расіі, іншых краінах і перапрадаючы — вось іх «бізнэс». Безумоўна, перад тым, як класіфікаваць адміністрацыйны пратакол, мы абавязкова лісьмова папярэджваем грамадзян аб недапушчэнні незаконнай прадпрыемальніцкай дзейнасці. У падаткавікоў, дарэчы, ёсць права канфіскаваць і аўто, на якіх падвозіць тавар да месца гандлю, і шалі. І выпадкі, калі транспарт быў арыштаваны, ёсць: толькі за першыя пяць месяцаў падатковымі органамі арыштавана 19 машын. Магло б быць і больш, але даказачы факт продажу вельмі цяжка. Калі ўстаноўлены даход на суму больш за трыццаць базавых велічын, у дачыненні да вінаватца можа быць прыменена і крымінальная адказнасць.

Каб гандляваць, грамадзяне не абавязаны рэгістравацца ў якасці прадпрыемальнікаў. Яны могуць законна гандляваць на рынках горада, але не больш чым пяць дзён у месяц, выплачваючы адпаведную суму адзінага падатку. Яго памер залежыць ад таго, што прадаецца. Напрыклад, за матчымаць прадажу кветак, якія вырашаны на прыватным участку, чалавек за пяць дзён гандлю заплаціць каля 72 тысяч рублёў. — Віцебск прыгажэ, і несумненна, у прыгожым утульным горадзе павінна быць адпаведнае гандлёвае абслугоўванне. Напэўна, людзі, якія выходзяць гандляваць на вуліцы, не ведаюць вызначаных нормаў, правілаў, у іх недастаткова інфармацыі. І гандлюючы ў неўстаноўленых для гэтых мэт месцах, — разважае Зінаіда КАРАЛЕВА, намеснік старшын Віцебскага гарвыканкама. — Таму трэба весці тлумачальную работу, каб не парушалася адпаведнае заканадаўства. Стыхійны гандаль псуе аблічча абласнога цэнтра, стварае праблемы для арганізацый, якія адказваюць за чысціню на вуліцах горада. Немалаважна тое, што жыхары Віцебска, якія набываюць у вулічных гандляроў прадукцыю, рызкуюць купіць сапсаваны тавар. На рынках Віцебска для рэалізацыі сельскагаспадарчай прадукцыі, якую вырабілі на прыватных участках, створана больш за трыста

месцаў. Практична палова з іх штодня не занятыя. Плата за арэнду аднаго такога месца складае ўсяго ад 1 да 5 тысяч рублёў у дзень — у залежнасці ад рынку і віда прадукцыі.

— У нас са 150 месцаў, якія прызначаны для рэалізацыі лішка сельскагаспадарчай прадукцыі, большасць пастаянна пуустыя. І мы нават гатовы зрабіць зніжкі, падаць арэнду плату на дваіх прадаўцоў. А вось незалежная лабараторная экспертыза тавару каштуе грошай. Але сума залежыць ад яго аб'ёму, так што тым, хто хоча прадаць пару дзясяткаў кіло бульбы, асабліва расказваўца не прыйдзецца. — кажа Марына ДРАЗДОВА, дырэктар «Полацкага калгаснага рынку», які знаходзіцца недалёка ад чыгуначнага вакзала. — Хутчэй за ўсё, грамадзян, якія гандлююць па-за рынкамі, адпуджвае неабходнасць мець пакет дакументаў, якія, між іншым, сабраць зусім не цяжка. Даведку з раўнай адміністрацыі, сельсваета або ад старшын дачнага кааператыва — у залежнасці ад месца размяшчэння участка, на якім вырошчваюцца прадукцыя, — выдаюць бясплатна і на працягу максімум пяці дзён.

На думку дырэктара аднаго з віцебскіх калгасных рынкаў, 70 працэнтаў з ліку тых, хто зарабляе несанкцыянаваным гандлем, не бедныя пенсіянеры, а звычайныя спекулянты і перакупшчыкі.

Як адзначыла Таіса БАГЛАЙ, першы намеснік кіраўніка адміністрацыі Перамайскага раёна горада Віцебска, у адміністрацыі за пяць месяцаў гэтага года выдалі толькі 20 даведкаў, хоць у мінулым годзе за гэты ж перыяд — у два разы больш.

Не сакрэт, што інфармацыя ў даведцы не заўсёды супадае з тым, што рэальна прадаецца. Нярэдка гандляры паралельна прадаюць прадукцыю з дачных участкаў суседзяў, аднаўскаючы...

Думаецца, што праблема несанкцыянаванага гандлю можа вырашыцца, калі мы — патэнцыйныя пакупнікі — проста будзем праходзіць міма вулічных гандляроў. Тым больш, што пры пакупцы ў іх асабліва не эканоміш. А атрыццця ці яшчэ нейкім чынам сапсаваць здароўе можна вельмі лёгка.

Александр ПУКШАНСКІ

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 14 августа 2012 года торгов по продаже имущества ОАО «Строймастрест»

Предмет торгов (наименование продаваемого имущества)	Инд. № кадастровый	Инд. № бух.
здание деревообрабатывающего цеха общей площадью 1199 кв.м (в том числе кран-балка с инв. № 61)	600/С-75417	ПА431
здание ангара № 1 общей площадью 1090 кв.м.	600/С-75427	ПА020
здание ангара № 2 общей площадью 1080 кв.м (в том числе кран-балка с инв. № 60)	600/С-75403	ПА021
здание ангара № 3 общей площадью 1036 кв.м.	600/С-75411	ПА022
здание артезианской скважины общей площадью 15,4 кв.м	600/С-75408	П419
здание противопожарной насосной станции общей площадью 100,9 кв.м	600/С-75346	П524
здание боксов для автотехники общей площадью 246,4 кв.м (боксы для автотехники с бытовыми помещениями)	600/С-75343	П496
здание контрольно-пропускного пункта общей площадью 198,6 кв.м, («бытовые помещения» здание сборно-разборное, КТПП здание сборно-разборное, здание котельной со складом дров)	600/С-75340	П023, П015, П027
воздушная линия элпердачи на ж/б опорах		П421
канализационные сети		П028
сети водопроводные		П422
ведомственная производственная площадка		П020
ведомственная производственная площадка		П021
ведомственные производственные площадки и дороги		П022
ограждение с ж/б воротами		П030
ограждение металл. сетчатое артез. скважины		П025
ограждение металл. сетчатое вольтера		П024
ограждение металл. сетчатое КТПП		П026
открытая площадка д/хранения кирпича и ж/б		П418
противопожарные резервуары		П525
эстакада		П499
Сведения о земельном участке	Кадастровый номер 623686600001000133, площадь – 2,5366 га, назначение – земельный участок для строительства и обслуживания производственной базы и подъездной автодороги	
Местонахождение продаваемого имущества	Республика Беларусь, Мінская область, Мінский район, Сеніцкі с/с, р-н г.п. Мачуліцкі	
Сведения о продавце	ОАО «Строймастрест», ул. Трудовая, 1а, комната 24, 220021, г. Минск	
Сведения об организаторе торгов	УП «Мінский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск	
Начальная цена предмета торгов	8 640 000 000 белорусских рублей	
Сумма задатка	864 000 000 белорусских рублей	

Торги проводятся в форме открытого аукциона на повышение начальной цены.

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского Кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества ОАО «Строймастрест», утвержденным организатором торгов.

Участие в торгах допускаются юридические и физические лица, внешние задаток, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, а также предоставившие организатору торгов следующие документы:

- заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов);
- заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов);
- копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц) и индивидуального предпринимателя);
- копия устава (для юридических лиц) и копии платежного поручения о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Мінский городской центр недвижимости» № 3012104971019 в региональной дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369, УНП 190398583.

Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемое имущество. Наивысшая цена фиксируется в протоколе о результатах аукциона и не включает НДС.

Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель).

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) подписывается сторонами в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона и заключается в течение 15 рабочих дней со дня проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества производится победителем торгов (покупателем) с учетом НДС в течение срока, указанного в договоре купли-продажи. По согласованию с продавцом возможно расщепление платежа.

Торги состоятся 14 августа 2012 года в 10.30 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 16.07.2012 по 10.08.2012 включительно по рабочим дням с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. Документы, поступившие по истечении указанного срока, не рассматриваются.

Телефоны для справок:
(017) 327 48 36 (УП «Мінский городской центр недвижимости»),
(044) 756 57 81 (ОАО «Строймастрест»).

Аляксандр ЯРМАК:

«НА МІНШЧЫНЕ ПРЫВАТНЫ СЕКТАР ЭКАНОМІКІ РАЗВІВАЕЦА ДЫНАМІЧНА»

Пра эканоміку Мінскай вобласці, пра развіццё прыватнага бізнесу і далейшыя перспектывы рэгіёна карэспандант «Звязды» пагутарыў з намеснікам старшын Мінскага абласнога камітэта Аляксандрам Ермаком.

Аляксандр Ермак

— **Мінулы год быў няпросты. Як яго перажылі прадпрыемствы Мінскай вобласці?**

— Не скажу, што мы яго перажылі без праблем. Пачынаючы з чэрвеня тэмпы росту валавога рэгіянальнага прадукту з кожным месяцам зніжались па розных прычынах. Але тым не менш я лічу, што ў цэлым мы спрацавалі нармальна, бо год усё роўна закончылі з ростам больш чым на 6%. Пры той сітуацыі, якая складваецца ў іншых краінах той жа Заходняй Еўропы, гэта нармальны прырост, які сведчыць пра тое, што вобласць не спынілася ў сваім росце і развіцці.

Надрэнна спрацавалі і па экспарце прадукцыі — тэмпы росту тут таксама станоўчыя. Магчыма, задачу па сальда мы не зусім выканалі па прадпрыемствах камунальнай і прыватнай формы ўласнасці, але ў цэлым па вобласці мы спрацавалі са станоўчым сальда, памер якога перавысіў нават узровень 2008 года. Такія поспехі, вядома ж, у першую чаргу абумоўлены працай «Беларуськалія» і «БелАЗа».

Дарчы, трэба адзначыць, што «БелАЗ» у 2010-2012 гадах дэманструе вельмі вялікія тэмпы росту: аб'ём вытворчасці амаль штогод павялічваецца ў два разы, таксама яны выходзяць са сваёй прадукцый на новыя рынкі — у Аўстралію, Паўднёвую Афрыку. Нармальна летас развіццё і прадпрыемства мяса-малочнай перапрацоўкі: яны павялічылі аб'ёмы экспарту, а таксама выпуску гатовай прадукцыі. І, што вельмі важна, за апошні год былі павялічаны ўзровень перапрацоўкі, а сёння мы шмат у Расію пастаўляем мяса амаль без перапрацоўкі, а трэба імкнуцца прадаваць пра-

дукцыю з больш высокай дабаўленай вартасцю — каўбасы ці хача і паўфабрыката.

— **Сёлета сітуацыя выпраўляецца?**

— За п'яць месяцаў 2012 года тэмпы росту ВРП склаў 103%, рост аб'ёму прамысловай прадукцыі — 101,3%. На жаль, пакуль «Беларуськалія» працуе не на поўную магутнасць — аб'ём вытворчасці складае 92,9% па выніках п'яці месяцаў. Прадпрыемства займае траціну аб'ёму прамысловай вытворчасці вобласці, таму гэта вельмі істотны момант. Але, нягледзячы на тое, што «Беларуськалія» не выйшаў на ўзровень мінулага года, мы усё адно забяспечваем прырост аб'ёму вытворчасці звыш 100% па ВРП. Гэта абумоўлена развіццём прыватнага сектара эканомікі ў Мінскай вобласці. Калі пару гадоў таму ў нас у аб'ёмах прамысловай вытворчасці прыватны сектар займаў каля 15%, то зараз — больш за 21%. Па наступленнях у бюджэт усё ўзроўняў прыватны прадпрыемствы зараз займаюць долю ў 28,3% (яшчэ некалькі гадоў таму яны былі меншыя за 20%), а па наступленнях у бюджэт нашай вобласці — 37,4%. Гэта гаворыць пра тое, што прыватны сектар эканомікі дынамічна развіваецца і заваёўвае сваю нішу на рынку, так і ў структуры ВРП.

— **Значыць, за прыватным сектарам будучыня?**

— Мы ставім задачу, каб наступлены ад малага і сярэдняга бізнесу складалі 50% ад па-

ступленняў у бюджэт вобласці. І прымаем захады — у нас ёсць і праграма падтрымкі бізнесу, якая ў асноўным выражаецца ў ільгаванні працэнтаў па крэдытах, звязаных з рэалізацыяй інвестыцыйных праектаў.

Мне здаецца, што прыватны сектар дастаткова дынамічна развіваецца. Безумоўна, бізнес размяшчаецца па вобласці нераўнамерна — чым бліжэй да сталіцы, тым актыўней (Мінск, Дзяржынскі, Смалявіцкі, Лагойскі раёны). Але прадпрыемліўства развіваецца і ў іншых рэгіёнах: можа, не так дынамічна, але, тым не менш, развіццё ёсць. Шмат якіх прыватных прадпрыемстваў растуць і становяцца буйнымі — а гэта і іншы ўзровень зарплат, і сацыяльнай абароны грамадзян.

— **Прадпрыемліўкі часам выказваюць думку, што чыноўнікі да іх ставяцца без павагі, як да падначаленых, якія павінны выконваць нейкія паказчыкі. Як вы лічыце, за апошні час стаўнікі паміж прадпрыемліўкамі і чыноўнікамі змяніліся?**

— У 2010 годзе пры старшын Міннаблвыканкама была створана рада па развіцці прадпрыемліўства. Яе ўзначальвае Сяргей Навіцкі, кіраўнік прыватнага прадпрыемства «Хенкель Баўтхэн» у Заслаўі. У радыце толькі прадпрыемліўкі, і старшыня аблвыканкама раз на квартал у абавязковым парадку сустракаецца не толькі з членамі рады, але і з усімі ахвотнымі бізнесменамі. Такім чынам кожны прадпрыемліўка можа агучыць любое пытанне, якое яго турбуе.

І я магу адзначыць, што з часам колькасць пытанняў зніжаецца. Я звязваю гэта з тым, што наладжаны дыялог паміж бізнесам і ўладай, які існуе пастаянна, а не час ад часу. І тыя пытанні, якія ўзнікаюць, даносяцца да нас і знаходзяць сваё вырашэнне.

Аналагічныя рады па развіцці прадпрыемліўства створаны і пры кожным раённым райвыканкама. Мы ў кожным раёне стварылі структуру, якая займаецца падтрымкай малага і сярэдняга

бізнесу — інкубатары, цэнтры падтрымкі прадпрыемліўства. Я мяркую, дыялог бізнесу і ўлады цяпер будзеца на партнёрскіх пачатках.

— **Ну і напрыканцы пытанне пра Кітайска-беларускі індустрыяльны парк: ужо падпісаны ўказ аб яго стварэнні, але людзі па-ранейшаму не вельмі рады такому суседству...**

— Я лічу, што канчаткова людзі ўсвядомляюць, што гэта не страшна, калі ўсё пачне рэалізоўвацца. Чалавеку ўласціва сумнявацца, калі нейкі рэчч ён не бачыў на свае вочы, а толькі чуў пра іх. Насцярожанасць заўсёды прысутнічае, і гэта нармальна.

Таму ва ўказе спецыяльна записана, што тэрыторыі, якія займаюцца населенымі пунктамі і дачнымі каператывамі, не могуць выкарыстоўвацца для будаўніцтва аб'ектаў парка. Ну а па-другое, гэта не проста індустрыяльны парк — там будзе размяшчацца высокадакладнае машынабудаванне, электронная прамысловасць. Гэта прамысловасць 5-6 тэхналагічных укладаў, яны высокапрадукцыйныя і не «брудныя». Напрыклад, «Гарызонт» і «Інтэграл» знаходзяцца ў Мінску — і ні ў кога не ўзнікае пытанняў, што яны шкодзяць здароўю ці яшчэ што. Да таго ж у індустрыяльным парку прадуладжана выкарыстанне асяродка і аэляжэння — ніхто ж не плануе 8 тысяч гектараў ушчыўленай забудовай вытворчымі карпусамі! Усё будзе пад кантролем дзяржавы. І нормы, у тым ліку прыродаахоўныя, ніхто не адмяняў — яны павінны быць захаванымі пры будаўніцтве любога аб'екта.

Вядома, я разуменьню людзей, якія выйшлі на пенсію, узялі кавалак зямлі для будаўніцтва леціцка і на 6 сотках пабудавалі нейкі дом. Нават калі яго прадаць за добрыя грошы і пераехаць у іншае месца — не ва ўсіх ёсць сілы і жаданне пачынаць усё з нуля. Але я мяркую, што жыццё само падкажа, як вырашыць гэтыя пытанні.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Аляксандр ТУРЧЫН, старшыня камітэта эканомікі Міннаблвыканкама:

«НЕЛЬГА ЗАЛЕЖАЦЬ АД АДНАГО ПРАДПРЫЕМСТВА»

— Гіганты і дробныя прадпрыемствы дапаўняюць адно аднаго. Павінны быць і тыя, і тыя. Галоўнае, каб рэгіён не залежаў ад дзейнасці аднаго прадпрыемства. Скажам, «Беларуськалія» — добрае прадпрыемства, але нельга залежаць толькі ад яго. Бо ў тым жа 2009 годзе «Беларуськалія» знізіў аб'ёмы — і «пасыпаліся» ўсе паказчыкі вобласці.

Сёння сітуацыя трохі іншая. Напрыклад, па выніках мінулага года «Беларуськалія» займаў каля 60% у агульным аб'ёме экспарту воблас-

ці. За тры месяцы гэтага года тэмпы росту экспарту на гэтым прадпрыемстве — толькі 67%, а ўдзельная вага ў экспарце рэгіёна знізілася да 30%. І пры гэтым вобласць усё адно забяспечвае тэмпы росту ў 103%. І атрымалася, што за кошт поспеху іншых прадпрыемстваў «страта байца» не такая адчувальная. Восем гэта самае важнае: каб не было залежнасці ўсёй эканомікі ад аднаго прадпрыемства, каб у экстрэмным выпадку рэгіён працягваў развівацца і рухацца наперад.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Турызм садзейнічае развіццю раёна

Нясвіжскі раён стабільна трымаецца на лідарскіх пазіцыях як на Міншчыне, так і ў цэлым па рэспубліцы. Лічбы гавораць самі за сябе: сёння ўдой малака на адну карову па раёне — 21,5 літра пры таварнасці 93. Добрая вынікі ў вытворчасці ялавічыны: сярэднясутачнае прыбаўленне ў вазе — 750 г, 648 г — сярэднясутачнае прыбаўленне ў вазе па вытворчасці свіннін. Сёння раён мае 100 гадоў буйной рагатай жывёлы на 100 га сельгасугоддзяў, 26 кароў на 100 га сельгасугоддзяў, 140 гадоў свінней на 100 га ворыва. Каля 64 тысяч кароў свіней, 58 тысяч гадоў буйной рагатай жывёлы, 15200 гадоў кароў і каля 700 тысяч гадоў птушкі-бройлера. У выніку ў год вырабляецца каля 35 тысяч тон мяса. Усё яно перапрабляецца на мясакамбінаце агракамбіната «Сноў» і падлягае экспарту. У гэтым годзе экспарт склаў 200 працэнтаў ад камунальнай формы ўласнасці. Па ўсіх галінах уласнасці экспарт — 174 працэнтаў.

Пачынаючы з гэтага года, раён можа пахваліцца станоўчым сальда «экспарт-імпарт», бо прадае больш тавараў, чым завозіць па імпарту. Усяго па раёне аб'ём вытворчасці за 5 месяцаў склаў 107,6% да сёлетага ўзроўню. Па выніках працы за мінулы год рэнтабельнасць вытворчасці ў цэлым па сельскай гаспадарцы — 16,6 працэнта, пры рэнтабельнасці прыватнага сектара — 14%. Усе сельскагаспадарчыя прадпрыемствы прыбытковыя, ні ў адной з гаспадарак няма рэнтабельнасці ніжэй за 10 працэнтаў.

— **Якім чынам удаецца нашчаваць экспарту? — цікавіцца ў старшын райвыканкама Івана КРУПІКО.**

— Экспарт не можа прырасці проста так. Гэта мэтаанакіраваная праца, — заўважае Іван Крупіко. — Найперш развіццё экспарту звязана з якасцю прадукцыі. Можна спрабаваць прадаваць тавар, але дзвер пакуль не трэба заслушчыць праз яго якасць. Мы нашчаваем аб'ём вытворчасці. Натуральна, усё тое, што выпускаем дадаткова, і ў малаці, і ў мясе, падразумяваецца як прадукцыя для экспарту.

— **Як вы лічыце, чаму Нясвіжскаму раёну удалося выбіцца ў перадавыя? Гэта заслуга людзей ці проста раёну шанце з прыродна-кліматэматычнымі ўмовамі?**

— Наконт добрых умоў скажу так: можа добра расці і пшаніца, і пустазелле, калі нічога не рабіць. А вось на кадры раёну, бяспрэчна, пашанцавала.

За апошнія гады падрыхтавана пляеда добрых кіраўнікоў — як у сельскай гаспадарцы, так і ў прамысловасці, сацыяльнай сферы. Але, трэба адзначыць, не толькі кіраўнікоў. Важнай з'яўляецца праца і кадры сярэдняга звяна, і працаўнікоў, якія непасрэдна ствараюць прадукцыю.

Працы з кадрамі мы надаём вялікае значэнне. Мы добра ведаем

тых, хто да нас прыязджае. Гэта прадстаўнікі розных сфер: сацыяльнай галіны, медыцыны, культуры, адукацыі, сельскай гаспадаркі, прамысловасці, перапрацоўкі. Да нас штогод прыязджае 220-240 маладых спецыялістаў. Каб гэтыя кадры засталіся ў раёне, мы стараемся стварыць спрыяльныя ўмовы. Гэта датычыць і заробку, і жылля, і пільнаў маральна-псіхалагічнага клімату ў калектыве. У 2007-2008 г. у нас заставалася 30-35 працэнтаў кадры, якія адпрацавалі два гады і больш. Зараз у нас застаецца практычна 72-74 працэнты кадры, якія прыязджаюць па размеркаванні на ўсё прадпрыемства. Лічу: гэта поспех працы ўсіх звянаў — адміністрацыйнага, дзяржаўнага і непасрэдна сама прадпрыемства. За гэты час трэба ўбачыць чалавека, працуючы ў якой галіне ён сябе зарэкамендуе (напрыклад, у галіне кіравання). Калі ў чалавека, які прапрацаваў на адным прадпрыемстве, нешта не складалася, пасля адпрацоўкі ў сваёй галіне ён можа застацца на іншым прадпрыемстве раёна. Штогод мы збіраем на базе раёна ўсё спецыялістаў, якія толькі прыехалі і якія працуюць ужо не адзін год. Знаёмім паміж сабой, паказваем перадавыя тэхналогіі, што ёсць у раёне. Ладзім добрую канцэртную праграму — зноў жа сіламі тых маладых спецыялістаў, якія прыйшлі ў культуру, адукацыю.

— **Атрымліваецца, вы працу-**

еце на перспектыву. Раён маладзее...

— Прыёмаў такіх лічбы. У 1990 годзе ў сельскай гаспадарцы працавала каля 13 тысяч чалавек, на першае студзеня гэтага года — 4600. Але ў параўнанні з 1990 годам аб'ём вытворчасці павялічыўся ў 2 і 2,5 разы. Многае вырашаецца дзякуючы кадрам і, безумоўна, укараненню новых тэхналогій. Сёння закупляецца энерганасяччая тэхніка, будуюцца камп'ютарызаваныя комплексы. Летас мы ўвёлі 2 фермы з рабатызаваным даеннем.

— **Развіццё Нясвіжска як турыстычнага цэнтру з насычанай інфраструктурай садзейнічае ў тым ліку замацаванню маладых спецыялістаў на сяле?**

— Безумоўна, не працай адзінай жыве чалавек. Нашым работнікам патрэбна і адпачыць, і для гэтага ёсць ўмовы — наўнянасць помнікаў архітэктуры, цудоўнага парку, дзе можна правесці час з сям'яй, сябрамі. Мы імкнёмся на базе аграгарадка ствараць такія ўзроўненні, каб існавалі хоць мінімальныя ўмовы, набліжаныя да гарадскіх. У нас у раёне тры басейны, пры басейне — і трэнажоры, фітнес-залы, сальерый. Гэта адзін з важных момантаў, каб утрымаць моладзь.

— **Турстычная «раскрутка» дае штуршок для развіцця прыватнага бізнесу, садзейнічае прыцягненню інвестыцый?**

— Вядома, калі людзі бачаць наш замак і іншыя гістарычныя аб'екты, парк і азёры (аб'ём апошні — 109 га), бачаць, як расце колькасць турыстаў (сёння ў выхадныя дні мы прымаем ад 2 да 4,5 тысяч чалавек), яны ўжо маюць уплывенне аб тым, у што ўкладваць грошы.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

Гонар СВК «Нясвіжскія Астроўкі»

ДАВЕДКА: Гаспадарка «Нясвіжскія Астроўкі» спецыялізуецца на вытворчасці збожжавых, кукурузы, цукровых буркоў і на вытворчасці малака і мяса. Агульная плошча сельгасугоддзяў 3570 га. Раляра — 2710, збожжавы — 1460, пад цукровымі буркамі — 315, кукурузай — 370 га.

У 2011 годзе гаспадарка атрымала пераходны сцяг за дасягненне высокіх вынікаў у вытворчасці жывёлагадоўчай прадукцыі (так да ўзроўню 2010 года ў вытворчасці малака тут дадалі 814 тон — гэта быў самы высокі паказчык па раёне). Рэнтабельнасць гаспадаркі без дзяржаўнай падтрымкі 34 працэнты. Тут дастаткова прыбытковая жывёлагадоўля. З 2004 года кіруе гаспадаркай Людміла Георгіеўна Гутнік — чалавек добра вядомы на раёне, тут яна шмат гадоў адпрацавала аграномам.

Еўрапейскія тэхналогіі

На ферме «Макашы» на 400 гадоў СВК «Нясвіжскія Астроўкі» гоці — няраджа язва. Сіды прыязджаюць пазнаеміцца з новымі тэхналогіямі не толькі з бліжэйшых гаспадарак. Завіталі ўжо і дэлегацыі з Расіі і Казахстана. Яно і не дзіва: сярэд рабатызаваных фермаў нашай рэспублікі гэтая ферма прызнана самай лепшай. Прычым менавіта «Нясвіжскія Астроўкі» сталі першай гаспадаркай на Міншчыне з такім абсталяваннем. Тут усталяваны работы галандскай фірмы Lely «Астранат А3 Некст», якія зараз выкарыстоўваюцца па ўсім свеце. Калі паехаць за мяжу — у Аўстрыю, Данію, Галандыю і іншыя краіны, на прадпрыемствах, якія займаюцца вытворчасцю малака, можна пабачыць менавіта такую тэхналогію.

Старшыня гаспадаркі «Нясвіжскія Астроўкі» Людміла ГУТНІК.

Хача, як прызнаецца кіраўнік СВК «Нясвіжскія Астроўкі» Людміла Георгіеўна ГУТНІК, (дарчы, адзіная жанчына ў раёне, якая стаіць на чале гаспадаркі) быць першапраходцам — не такая лёгкая праца. Колькі яна перахвалалася, пакуль ішло будаўніцтва фермы, думала, ці атрымаецца гэта справа, ці ўдасца выплаціць пасля крэдыт, узяты пад яе ўзвядзенне... Але вось ужо 1,5 года ферма паспяхова працуе. Штодзень з яе ідзе на продаж 9 тон малака (прычым рэалізацыя адсюль малака толькі экстра-класа).

Толькі на гэтай ферме гаспадарка штодзень зарабляе 32 мільёны. Гэта пры тым, што ў цэлым па гаспадарцы сёння ўдаецца зарабіць 75 мільёнаў. Рэалізацыя малака па гаспадарцы складае 21-22 тоны. Устае ж у гаспадарцы 1021 карова. І рэзіцца па надоях фермы «Макашы» і іншых (нерабатызаваных) адчувальна.

Акрамя таго, выкарыстанне рабату дазваляе вырашыць такую праблему на сяле, як недахоп кадры. Сёння не так проста знайсці чалавека працаваць у сельскай гаспадарцы, а паспрабаваць адшукаць работнікаў для фермы — мала каму ўсё гэта дацца даць кароў, уставаць у 4 гадзіны, а класіфікаваць апуначы. А для «Нясвіжскія Астроўкі» гэтая праблема асабліва актуальная — гаспадарка найбольш аддалена ад раённага цэнтру.

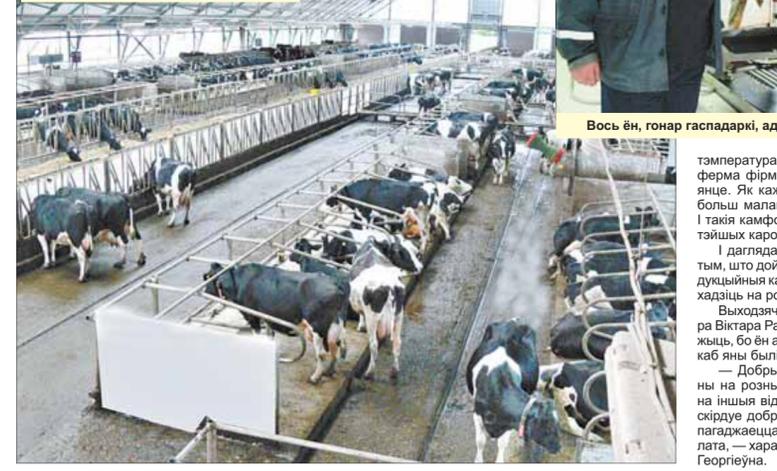
На макашэўскай ферме работы змяняюць 8 дзярак. Крутыя суткі за абсталяваннем сочыць апаратар (усёго іх на ферме 3).

Наўняна, і самім рагулям такі падыход да даення дастапоць — яны самі ідуць да даільных апаратаў, дзе ідзе апрацоўка вымяя шоткамі, яно падмываецца

і масажуецца, а калі даенне скончана, апрацоўваецца спецыяльным растворам. Дарчы, тут даенне ідзе крутыя суткі. Калі на звычайных фермах кароў вака доць тры разы на суткі, прычым у пазны час, то да робату на даенне рагулі могуць зайсці 3-6 разоў. Таму і ўдзі з прымяненнем такіх тэхналогій кардынальна змяніліся.

Між іншым, камплектацыя фермы ішла сваёй жывёлай. У гаспадарцы цялушкі гадаваліся, пакрываўліся, тут яны цяліліся і раздзіваліся. На сёння ў сярэднім ферма доць 31 літр на карову.

На макашэўскай рабатызаванай ферме многа селянін і паветра.

Вось ён, гонар гаспадаркі, адзін з чатырох даільных рабату.

Добрыя кадры

ГАСПАДАРКА можа пахваліцца не толькі рабатызаванай фермай, сушыльшай, новай тэхнікай. З асаблівым гонарам і пашанай Людміла Георгіеўна распыавае пра свае кадры:

— На гэтай ферме ў нас працуе добры малады спецыяліст — ветэрач Дзмітрый Васілевіч. Ён вельмі сталецца граматы, неабыхава ставіцца да справы, шукае новыя падыходы. У гаспадарцы вельмі задаволены, калі прыходзіць такая моладзь. Ён закончыў Віцебскую ветэкадзію. Прыехаў да нас, ажаныўся, я дала жыллё — дом сядзібнага тыпу. У самі яго нарадзіўся сын. Дасць Бог, прыжывуцца.

— **Атрымліваецца, у гаспадарцы ёсць ўмовы для таго, каб замацаваць маладыя кадры?**

— Так, зараз мы будзем яшчэ два дамы сядзібнага тыпу. Нядаўна да нас сям'я прыехала з Чэрвеньскага раёна, у якой трое дзятак. Гэта цудоўна. Не сцінуць галасы ў садку, не закрыцца школа. Днямі на плошчы ля канторы гляджу — дзятва гаіе на роликх. Налічца 18 дзятак. Пачала ў калегіцка: «Што, усё нашы?», а мне кажуць, што ў садку месцаў не хапае, я адразу імяцца вырашаць гэту праблему.

Мы едем фатарафаваць яшчэ адзін гонар гаспадаркі — новыя імяці кармаўборачны камбайн.

Вядома, дастаць ён аднаму з лепшых механізатараў — Аляксандру Пятровічу Сукалу.

— Усё ж ёсць канкурэнцыя сярэд механізатараў. Пытаецца: «Чаму ўсё Сукала?». А каму ж, як не таму, як ён, дзятваць дарогу тэхніку? Трэба, каб у чалавека, што ён будзе карыстацца, галава добра працавала. Ён, перы чым сесці за руль, інструкцыю прачытае ад вокладак да вокладак, усё вывучыць, — адзначае Людміла Георгіеўна. — Новая тэхніка дазваляе паскарэць працу. Так, дзяткучы новаму камбайну мы змалгі ў больш сціслыя тэрміны ўбіраць кармы. Калі раней амаль месяц працавалі на сенажа, зараз за 2 тыдні справіліся. Пры гэтым такая тэхніка дазваляе атрымаваць больш якасныя кармы.

Паскорыў тэмпы работ — атрымалі быць для рамонтна-збожжавых камбайнаў. Ён старосны, каб людзі мелі і адпачыць, у іх ёсць сям'я, яны павінны бачыць сваіх дзяцей, жонак. Прайшоў гарачы час, нарыхтавалі кармы — і перадышка, больш прыдатны графік працы на 18 дзён. Пасля зноў гарачы сезон, а пасля — зноў перадышка. Я задаволена працай сваіх механізатараў, іх у нас мала — 25, але яны ўсе кваліфікаваныя і прафесіяналы працуюць. Напрыклад, у адной з раённых гаспадарак, аднолькава з намі па плошчы, працуе 48 механізатараў, увыць з якой напругай дзятвацца працаваць нам.

— **А як удаецца ўтрымаць такі тэмпы працы?**

— Я ніколі не шкадавала механізатараў заробку. Хто добра працуе, той мае. Напрыклад, у Сукалы за май заробак — 5 млн 200 тыс., а сярэдні заробак па калгасе (без мая) — 2 млн 600 тыс. У нас трэцяе месца па заробку ў раёне. Зараз з'явіла сістэма аплаты, можна прэміяваць працэнтам, каэфіцыентам. Мы даламаем фінансвава тым, хто ў армію ідзе. Калі дзіця нараджаецца, акрамя той дапамогі, што пашаць дзяржава, мы выплачваем 10 базавых. Таму, хто ўпершыню ў шлюб уступае — таксама 10 базавых.

Тэхніка новая закупляецца, мехдор пастаянна абнаўляецца, ферму пабудавалі, гэта таксама людзей падштурхоўвае, яны бачаць, што ёсць нейкі рух наперад, што ёсць перспектыва ў гаспадарцы.

— **Што самае складанае ў працы кіраўніка гаспадаркі?**

— Самае складанае — праца з людзьмі. Трэба ўсё прадыгнаць, ведаць рэакцыю, здольнасці спецыяліста, і адначасна, каб чалавек ведаў, у чым яго ўдасканальвацца. Цяпер у нас тры спецыялісты, якія павінны ведаць, у чым яго ўдасканальвацца. Цяпер у нас тры спецыялісты, якія павінны ведаць, у чым яго ўдасканальвацца. Цяпер у нас тры спецыялісты, якія павінны ведаць, у чым яго ўдасканальвацца.

— **Аляксандр СУКАЛА і Аляксандр ЧЫРКУН на нарыхтоўцы кармоў.**

УНП 600032196

тараў, іх у нас мала — 25, але яны ўсе кваліфікаваныя і прафесіяналы працуюць. Напрыклад, у адной з раённых гаспадарак, аднолькава з намі па плошчы, працуе 48 механізатараў, увыць з якой напругай дзятвацца працаваць нам.

— **А як удаецца ўтрымаць такі тэмпы працы?**

— Я ніколі не шкадавала механізатараў заробку. Хто добра працуе, той мае. Напрыклад, у Сукалы за май заробак — 5 млн 200 тыс., а сярэдні заробак па калгасе (без мая) — 2 млн 600 тыс. У нас трэцяе мес

САЛОДКІЯ САКРЭТЫ ПОСПЕХУ

Быць лепшым — справа нялёгкая | Пераўтварэнні цукру

Перш чым пачаць расповед пра новыя кірункі вытворчасці Адкрытага акцыянернага таварыства «Гарадзейскі цукровы камбінат», напэўна, трэба сказаць пра адну з апошніх унагарод прадпрыемства. На конкурсе «Лепшы цукровы завод Мытнага саюза», які праводзіцца Саюзам вытворцаў цукру Расіі, канцэрнам «Белдзяржхарчпрам» і Асацыяцыяй вытворцаў буракоў і цукру

Цэх фасуючы цукру і пудры: аператар Яўген БАЦКЕЛЬ і ўкладчык-упакоўшчык Іна ЧАРНЮК.

Казахстана, менавіта «Гарадзейскі цукровы камбінат» быў прызнаны лепшым. Дарэчы, удзельнічала ў конкурсе больш за 80 цукровых заводаў Мытнага саюза! Сярод паказальнікаў, якія ўлічваліся пры вызначэнні лепшых заводаў, былі выхад цукру з цукровых буракоў і цукру-сырцу, а таксама удзельны расход паліва пры перапрацоўцы. Уласна, гэтую перамогу нечаканай не назавеш. Прадпрыемства ўстаўлена змагацца за лідарства. Так, у 2009 годзе яно на такім конкурсе было трэцім, у мінулым — другім.

канальвання тэхналогій, так і ў галіне кіравання.

Укаранёны сістэма менеджменту якасці СТБ ISO 9001-2001 і сістэма кіравання аховы працы ў адпаведнасці з патрабаваннямі СТБ 18001-2005. Атрыманы таксама сертыфікат адпаведнасці на сістэму менеджменту бяспекі кармавой прадукцыі (бурачных жамерын сырых, жамерын грануляваных, меласы бурачнай) у міжнароднай сістэме сертыфікацыі GMP B 2.

У 2012 годзе атрыманы сертыфікат адпаведнасці на сістэму кіравання якасцю і бяспекай на аснове аналізу рызык і крытычных кантрольных кропак (НАССР) датычна да вытворчасці і захавання цукру прасаванага, цукру фасаванага ў спажывецкую ўпакоўку, павідла, канфіцюраў, паўфабрыкатаў пладовах і ягадных.

Каб вы адчулі, якімі хуткімі тэмпамі развіваецца прадпрыемства, назовём некалькі лічбаў. У першыя гады працы прадпрыемства, — а яно пачало дзейнічаць з 1959 года — штодзень тут перапрацоўвалася 1 500 тон цукровых буракоў і выпускалася 150 тон цукру-пяску. Сёння магутнасці па перапрацоўцы цукровых буракоў на прадпрыемстве роўныя 8 тысячам.

А ў 2015 годзе прадпрыемствам плануецца павялічыць магутнасці па перапрацоўцы буракоў да 12 тысяч тон у суткі. Як заўважае памочнік дырэктара Кацярына Тадэвушэўна Няглюй, гэта азначае, што трэба пабудаваць амаль паўзавода. І зараз тут вядзецца будаўнічыя работы, ідзе рэканструкцыя. Між іншым, гэта не перашкадае перадавому прадпрыемству, на якое часта прыязджаюць прад-

стаўнічыя дэлегацыі, падтрымліваюць тэрыторыю ў належным стане. Вялікая ўвага надаецца добраўпарадкаванню тэрыторыі камбіната і аб'ектаў сацыяльнай сферы. Нават дзейнічае спецыяльная служба, якая сочыць за гэтым.

Склад захоўвання фруктовай прадукцыі.

адметных прадукцый прадпрыемства — прасаваны цукар у форме «брыдзі» (фігуры ў выглядзе картаных масляў). Першыя лініі па вытворчасці прасаванага цукру ўсталяваны ў 2009 годзе. Усёго ўсталявана 4 лініі па вытворчасці прасаванага цукру. Наогул на прадпрыемстве выпускаецца ў суткі каля 32 тон прасаванага цукру белага і 10 тон цукру прасаванага з дабайкамі. Прычым попыт на такую прадукцыю стабільна незалежна ад сезона. Хаця ў халодны час, калі людзі любяць саргоцца цёплым кубачкам гарбаты ці кавы, кукавы цукар хутчэй разыходзіцца ў магазінах. Дарэчы, сёння ён выпускаецца ва ўпакоўках па 1 кг і па 500 гр.

Што тычыцца цукру-пяску, зараз ён таксама фасуецца не толькі ў кілаграмовыя ўпакоўкі. З красавіца гэтага года запущана лінія па фасуванні цукру-пяску ў папяровыя пакеты па 3 кг і пакеты з ламіраванай плёнкай па 450 гр. Менавіта пра такую прадукцыю часта пытаюцца ў магазінах спажывецкіх, асабліва, калі пачынаецца сезон масавых нарыхтовак. І прадпрыемства пайшло ім насустрэч. У планах — фасаванне цукру ва ўпакоўкі па 5 кг.

Ігар МЯДЗВЕЦКІ — аператар лініі прасаванага цукру.

На прадпрыемстве асвоены выпуск цукровой пудры ва ўпакоўцы па 350 гр. і 2,5 кг.

А вы звярнулі ўвагу на тое, што змянілася ўпакоўка гарадзейскага цукру? Яскравая — адрозна можна пазнаць! — яна стала больш прываблівай для спажывца. І гэта ўжо адбываецца ростам попыту.

— Месца таму мы атрымалі пасведчанне аб рэгістрацыі гандлёвага знака «Гарадзейскі сахар» на тэрыторыі Беларусі, — расказвае Кацярына Няглюй. — Аднак далей працягваем рэгістрацыю знака і для тэрыторыі іншых краін (больш за 12 краін). Раней мы столькі разоў мянялі ўпакоўку, што нашы пастаянныя спажывецкія не маглі да гэтага прывычыцца. Так, ім было складана зарыентавацца, каб знайсці менавіта нашу прадукцыю. Сёння яе можна адрозна пазнаць дзякуючы ўніфікаванай ўпакоўцы. Мы выкарысталі тэму беларускай вышывкі на ўпакоўках, каб захаваць самабытнасць нашай гісторыі, культуры і каб перадаць тую непаўторнасць дамацкага абруса, на якую руплівымі рукамі гаспадыні будзе ставіцца духмяная гарбата з нашым цукрам.

Мы — эксپартаарыентаванае прадпрыемства. Наша прадукцыя паступае ў краіны блізкага і далёкага замежжа, таму мы вырашылі ўпакоўку зрабіць двухмоўнай (на адным баку — на рускай, на другім — на англійскай мове).

Сёння на экспарт ідзе 60 працэнтаў цукру ад агульнага аб'ёму вытворчасці. Прычым стабільным попытам салодкіх та-

Алена ДЖУРАБАЕВА мае значны вопыт працы ў цукровай прамысловасці.

І нават той, хто прычыпова не выкарыстоўвае цукар, падчас дамашняй гатовак, тым не менш, не абыходзіцца без яго. Прадукцыя, якую выпускае «Гарадзейскі цукровы камбінат», выкарыстоўваецца ў кандытарскай, малочнаканасервавай, агароднінаканасервавай галінах харчовай прамысловасці, на хлебазавадах, пры вытворчасці безалкагольных напіткаў і ў вінаробстве.

Калі прашу начальніка аддзела маркетынгу Ігара Аляксандравіча Майсена назваць прадпрыемствы, якія пастаянна пры вытворчасці выкарыстоўваюць гарадзейскую прадукцыю, ён прызначае, што сёння іх спіс такі вялікі, што ўсіх цяжка пералічыць. Назавём толькі некаторыя любімыя спажывецкія прадукты, якія ўтрымліваюць гарадзейскі цукар: беларуская «Кока-Кола», Лідская піва, вырабы вядомых кандытарскіх прадпрыемстваў і малочнаканасервавага заводу Рагачова і Глыбокага, салодкая прадукцыя ад «Віцбы».

Фруктовая справа

Кіраўніцтва ААТ «Гарадзейскі цукровы камбінат» бачыць, што сёння, каб развівацца, неабходна засвойваць самі вытворчасць прадукцыі, у складзе якой прысутнічае высокае ўтрыманне цукру. Між іншым, такая практыка сёння шырока распаўсюджана ў Еўропе.

Фруктовая вытворчасць «Гарадзейскі цукровы камбінат» запущана ў студзені 2011 года. За мінулы год тут выраблена прадукцыі ў межах 2600 тон, а за 5 месяцаў гэтага года — ужо 3100 тон.

За гэты час засвоены шырокі асартымент фруктовай прадукцыі: павідла, падваркі, канфіцюры, піорэ, плады і ягады працёртыя.

Павялічваюцца асартымент і нарошчваюцца магутнасці ўдаецца дзякуючы мадэрнізацыі: прадпрыемствам закупляецца сучаснае абсталяванне.

Высокатэхналагічнае абсталяванне дазваляе вырабляць карысную прадукцыю.

— На «Гарадзейскім цукровым камбінате» размеркава і працэс варкі фруктовай прадукцыі ідзе ў ашчадным рэжыме, што дазваляе захаваць форму ягады. Напрыклад, выдатна трымае форму вішня, якую мы фасуем у сплюсці. Тое ж самае тычыцца і захаванасці кубікаў персіка і абрыкоса, — расказвае начальнік фруктовага цэха Аляксандр ВАРАНЦОЎ.

— Дзякуючы спецыяльнай тэхналогіі падачы і размеркавання пару ўдаецца таксама максімальна захоўваць колер, смак, вітамінны і мінеральны склад свежых фруктаў. Усё тое, што фруктовая сыравіна падвяргаецца мінімальнай цеплавой апрацоўцы.

Уся наша прадукцыя натуральная. У якасці дабайкі, якую мы падчас выкарыстоўваем, — пекцін. Ён дазваляе палепшыць якасць прадукцыі. Дарэчы, пекцін утрымліваецца ў яблыках. Ён выдатны загустоўвальнік. Мы пекцін дадаём у канфіцюр, тады ён шчыльна добра бярэцца лыжкай, намазваецца, што, безумоўна, важна для такой прадукцыі. Канфіцюр выкарыстоўваюць у якасці дэсерту. Ён можа як непасрэдна спажывацца (напрыклад, за сняданкам) ці быць выкарыстаны як начынка, праслойка, дэкор для кандытарскіх і хлебабулачных вырабаў.

Дададзім, што пры рэгулярным спажыванні прадуктаў, якія ўтрымліваюць пекцін, паніжаецца накіраванне шкодных рэчываў у арганізм. Пекцін здольны выводзіць з арганізма таксіны, радыяактыўныя і цяжкія металы, пестыцыды. Ён паляпляе і нармалізуе мікрафлору кішчэніка, зніжае узровень халестэрыну, памяншае рызыку захворвання ракам, садзейнічае ачышчэнню арганізма ад шлакаў.

Дарэчы, зараз вітамінная прадукцыя з Гарадзейскага камбіната будзе выдзіць пад гандлёвай маркой «Фруктовый парек». Цяпер гэтая марка праходзіць рэгістрацыю ў Нацыянальным цэнтры інтэлектуальнай уласнасці.

Сярод прадукцый камбіната — плады і ягады працёртыя з цукрам, якія вырабля-

юцца як са свежай, так і замарожанай сыравіны. Зноў жа ў такой прадукцыі дзякуючы кароткаму тэрміну апрацоўкі захоўваецца больш карысных рэчываў і вітамінаў, чым, напрыклад, у варэнні ці іншых кансерваваных прадуктах.

Хлебазаводам камбінат пастаўляе падваркі розных відаў. Кандытарскія прадпрыемствы выкарыстоўваюць фруктовую прадукцыю з Гарадзейскіх пры вытворчасці пернікаў і пельчы. Мясакамбінат набывае яе для начыння блішчыкаў.

Нягледзячы на тое, што фруктовая вытворчасць «Гарадзейскі цукровы камбінат» пачала выпускацца зусім нядаўна, яна ўжо знайшла сваіх пакупнікоў не толькі ў Беларусі — ідзе на экспарт у Расію і Казахстан.

Між іншым, сёння камбінат прапануе фруктовую прадукцыю ў даволі багатым асартыменце — вішнёвую, клубнічную, чарнічную, персікавую, абрыкосавую, малінавую, журавінную. З Грузіі для перапрацоўкі паступіла мандарынавае піорэ — гэта новы для нашага рынку прадукт, і вытворцы кандытарскіх вырабаў могуць пачаць эксперыменты, ствараючы прысмакі з такім начыненнем.

Камбінат сёння мае ў уласнасці сыравінную базу: на плошчы пакуль у 60 га (с 200 га) закладзены сад. Зараз перапрацоўваюцца свае клубніцы. Будучы тут свае яблыкі і маліна. Пасаджаны кусты з чорнай парэчкай, плануецца пасадзіць саджанкі вішні. Вядома, персіка і абрыкосы ў нашых прыродных умовах не вырастаюць, таму яны закупляюцца замарожанымі.

На прадпрыемстве нам распаўялі, якім чымна вядзецца нарыхтоўка яблыкаў і выраб з іх піорэ (у сезон яго вытворчасць раўняецца тром тонам у гадзіну). На працягу года з яго вырабляюцца падваркі, павідла і рознага кшталту напунальнікі.

Безумоўна, уся прадукцыя правяраецца: у лабараторных умовах даследуецца жонкая партыя сыравіны, якая паступае на камбінат.

У бліжэйшых планах прадпрыемства — распачаць выпуск джэмаў у міні-расфасуцы па 25 гр., якія пойдуч у пункты харчавання, гасцініцы, санаторыі. На еўрапейскі сьняданак за кубачкам гарбаты ці кавы прынята спажываць тост з джэмам. Пакуль такая прадукцыя ў Беларусь завозіцца з-за мяжы. Засоўці вытворчасць зручнай упакоўкі (з некалькімі відамі канфіцюраў і натуральным мёдам) плануецца ў жніўні гэтага года і забяспечыць гасцініцы ў Беларусі да чэмпіянату свету на хакеі ў 2014 годзе.

У бліжэйшых планах прадпрыемства — распачаць выпуск джэмаў у міні-расфасуцы па 25 гр., якія пойдуч у пункты харчавання, гасцініцы, санаторыі. На еўрапейскі сьняданак за кубачкам гарбаты ці кавы прынята спажываць тост з джэмам. Пакуль такая прадукцыя ў Беларусь завозіцца з-за мяжы. Засоўці вытворчасць зручнай упакоўкі (з некалькімі відамі канфіцюраў і натуральным мёдам) плануецца ў жніўні гэтага года і забяспечыць гасцініцы ў Беларусі да чэмпіянату свету на хакеі ў 2014 годзе.

НОВАЕ АБЛІЧЧА ГАРАДЗЕІ

Калі вы завітаеце ў гарадскі пасёлак Гарадзея, безумоўна, будзеце ўражаны.

У вялікім спартыўна-аздраўленчым комплексе — 2 басейны (дзіцячы і дарослы), 2 трэнажорныя залы, сауна, дзейнічаюць секцыі валеібола, настольнага тэніса, аэробіка, більярд, усходніх адзінаборстваў. Дарэчы, зусім нядаўна на міжнародных спартыўных па усходніх адзінаборствах «Няг-Нам» мядовыя спартсмены ўзялі першае месца. Валеіболейная каманда з Гарадзеі — лепшая ў раёне. Яна — адзін з пераможцаў рэспубліканскага чэмпіянату прафсаюзаў па валеіболе.

Пра спартыўныя дасягненні можна гаварыць яшчэ доўга. Усе ўзнагароды (і гэта толькі тыя, што змешчаны ў фее спарткомплексу) нават не змог захапіць аб'ектў нашага фотакарэспандэнта.

Цукровы камбінат падтрымлівае спарткомплекс, уключае сродкі ў яго рэстаўрацыю (напрыклад, не так даўно тут папрыгажэлі басейны, былі ўсталяваны новыя шафы і раздзяляльныя, перароблены душавыя пакоі, памяшканне басейна).

А футбольная каманда «Гарадзея» — адна з беларускіх сенсацый: за вельмі кароткі час з аматарскай яна ператварылася ў прафесійную. У 2009 годзе каманда стала сярэбраным прызёрам чэмпіянату рэспублікі па футболе ў 2-ой лізе, а праз год — пераможцам, атрымаўшы права выступаць у 1-й лізе. Камбінат мае і ўласнае футбольнае поле, якое адпавядае сучасным патрабаванням.

Безумоўна, асобнага расповеду заслугоўвае і Дом культуры, вальныя і танцавальныя ансамблі, вядомыя не толькі ў раёне. Актаявая зала ДК абсталявана па сучаснаму, утульная, тут новая асвятляльная і музычная апаратура, усталяваны зручныя мяккія крэслы.

Але асабліва хочацца звярнуць вашу ўвагу на сучасны атыль «Гарадзейскі фальварак». Між іншым, некалі гэта была аптэка, але цукровы камбінат з сумнага будынка вырашыў зрабіць выдатную прынаду для турыстаў і сваіх партнёраў, гасцей. Многія расійскія «зоркі», якія ўдзельнічаюць у здымках на Беларусі, менавіта «Гарадзейскі фальварак» выбіраюць для прыстанку. Ветлівы персанал, смачная кухня і з густам аформлены інтэр'ер прыйшліся даспадобы многім пастаяльцам. А ў гэтым невялікім атэлі ўжо спыняліся госьці з 20 краін свету — больш за 10 тысяч!

раў, гасцей. Многія расійскія «зоркі», якія ўдзельнічаюць у здымках на Беларусі, менавіта «Гарадзейскі фальварак» выбіраюць для прыстанку. Ветлівы персанал, смачная кухня і з густам аформлены інтэр'ер прыйшліся даспадобы многім пастаяльцам. А ў гэтым невялікім атэлі ўжо спыняліся госьці з 20 краін свету — больш за 10 тысяч!

Зусім нечаканым для нас было пабачыць у гарадскім пасёлку і шыкоўны рэстаран «Трактір для сяброў». Зірніце толькі на здымак, зроблены нашым фотакарэспандэнтам, і тады вы зразумееце, чаму сюды адзначаюць урачыстасці едучы нават са сталіцы ці чаму вядуць высокіх гасцей.

У планах — добраўпарадкаваць тэрыторыю побач з вадаёмам, зрабіць пункт пракату катмаранаў, пабудаваць пляцоўку для міні-футбола, тэніса.

Дзякуючы намаганням цукровага камбіната гарадскі пасёлак не проста

мяняе аблічча. Новая інфраструктура, сучасныя прыгожыя будынкі, матчымацы для рэалізацыі сьнябе як у спорце, так і ў творчасці — гэта ўсё тое, што, бяспспрачна, уплывае на псіхалогію людзей. У такім месцы хочацца жыць і працаваць.

УНП 600031529 Алена ДЗЯДЗЮЛЯ, Алена ДАЎЖАНОК. Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

Начальнік цэха па вытворчасці фруктовай прадукцыі Аляксандр ВАРАНЦОЎ.

ПРА БЛІЗКІХ СЯБРОЎ З ДАЛЁКАЙ КРАІНЫ...

Сёлета Беларусь і Кітай адзначылі 20-годдзе ўсталявання дыпламатычных адносін. Такі адметны этап развіцця і паспяховага супрацоўніцтва стаў падставой для стварэння цікавага выдання — «Кітай вачыма беларусаў».

«Вялікая радасць, калі здалёк прыязджаюць сябры!» — гэтая старая кітайская прымаўка неаднойчы гучала на прэзентацыі, якая днём адбылася ў зале Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі.

Калі разгортваеш гэтую вялікую, маляўніча аформленую кнігу — нібы адчуваеш цёплую сапраўднага сяброўства. Аўтары зборніка маюць вялікі досвед супрацоўніцтва з кітайскімі калегамі, многія з іх працавалі і вучыліся ў Падыябеснай. Дзяржаўныя дзеячы, дыпламаты, навукоўцы, кіраўнікі прадпрыемстваў, дзеячы культуры, журналісты, знаўцы спорту — кожны паведамліў чытачу пра тое, што сам дасканала вызнаў падчас знаходжання ў цудоўнай далёкай краіне, кожны падзяліўся сваімі ўражаннямі.

Галоўным рэдактарам новага выдання стаў віцэ-прэм'ер Беларусі, сустаршыня Беларуска-кітайскай міжрадава-ва-эканамічнага супрацоўніцтва, старшыня Таварыства «Беларусь — Кітай»

А на-толь Тозік, які з 2006 па 2011 г. быў Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Беларусі ў Кітайскай Народнай Рэспубліцы. Яго расповед пра жыццё і працу ў Кітаі — сведчанне яркавай падзеі ў гісторыі Падыябеснай, на якой «былі сфаксаваны грамадска-палітычныя жыццё ўсёй краіны і сапраўдна цікавасць сусветнага грамадства».

Падчас прэзентацыі падкрэслівалася, што зборнік «Кітай вачыма беларусаў» з'яўляецца не толькі яркім доказам кітайска-беларускай дружбы, але і ўнікальным наватарствам у справе ўмаца-

вання сувязі паміж народамі. Своеасаблівым «перакладам» зместу зборніка на мову музыкі, спеваў і паэзіі стаў невялікі канцэрт, наладжаны ў святочнай зале кітайскай моладзю, якая вучыцца ў Мінску, і беларускімі артыстамі.

Яўген ПЯСЕЦКІ.
Фота аўтара.

Н ледзь не кожную хвіліну набіраў нумар яе сатагава, але абанент быў недаступны.

Праз паўтара тыдні раніцай яму патэлефанавалі. Ён, як звычайна, рабіў зарадку. Калі пачаў адціскацца ад падлогі, на лічбе 19 раздаўся тэлефонны званок. Ён кінуўся да тэлефона, зняў трубку і спачатку нічога не разумее. Казалі на вельмі дрэннай рускай, нейкі мужчына.

— Мы хотім гаворціт тля вас проблем.
— Куды вы звоните?
— Не фсё слышат русски. Do you speak English?²
— Кто это звонит?
— Мистер Клебоф, тля вас ест bad³ проблем. Excuse me!⁴

І раптам у трубку пачулася замінка, далёкая незразумелая размова, а потым загучала выразная руская гаворка, якая належала незнаёмай жанчыне. Голас глухі, перарывісты, з паўднёвым акцэнтам.

— Владимир...
— Александрович.
— Владимир Александрович?
— Да...
— Глебов?
— Так точно.
— Меня попросили сообщить вам... Я говорю... из полицейского управления города Лимасола. Ваша дочь... покончила жизнь самоубийством, выбросилась с балкона... На ваш адрес уже отправлены все необходимые документы... и как только вы получите их, вы сможете забрать ее тело... Простите...

Трубку паклалі, і сувязь абарвалася. Калі б чалавек мог убачыць прычэпную вышучаную кулю, якая ўжо здзяйсняе заддзеную траекторыю і праз некалькі імгненняў праб'е яго цела, адкіне на зямлю, залёў усё навакол крывёю, то ён наўрад ці паверыў бы гэтаму.

Глебаў не паверыў. Не мог паверыць. Не хацеў верыць. Бледнае сонца залівала раннюю жаўцізну Купалаўскага сквера, свінцова-вая стужка Свіслачы ўздрыгвала і пералівалася тысячамі зіхатлівых сонцаў. Яго дзючынка глядзела ў акно, а потым павольна павярнулася да яго, і на фоне трапяткага святла ён убачыў, якая яна прыгожая: замацаваная шпількамі

² Вы размаўляеце па-англійску? (англ.).
³ дрэнны (англ.).
⁴ прабачце (англ.).

ЖЫРАНДОЛЯ

Выпуск № 22 (151)

■ Фестываль — «СЯМЕЙНЫ»

Дождж? Значыць, усё ідзе па плане!

XXI «Славянскі базар» апанаваў Віцебск цалкам. Госці фестывалю ўжо даўно не госці, а быццам блізкія сваякі. Прынамсі, пачуваюць яны сябе, як дома.

Калейдаскоп радасці

У чацвер 12 ліпеня адбылася ўрачыстая цырымонія адкрыцця XXI фестывалю мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску». На вуліцы рэзка пахаладала, ідзе дождж. Але гэта і не дзіўна. Дождж стаў ужо своеасаблівым талісманам фестывалю. Калі на «Славянску» ідзе дождж — значыць, усё ідзе па плане. Канцэрт-адкрыццё сёлета быў сапраўды незабытым. «Гэта нейкі калейдаскоп радасці!» — назвала яго Верка Сярдэчючка і, напэўна, мела рацыю. «Славянскі базар» — гэта нейкі іншы, нязвыклы, бадай, ідэальны свет — быццам трапляеш у паралельную рэальнасць і спачатку не можаш зырыцца назад у гэтай разнастайнасці. Таму што, каб спалучыць ВІА «Верасы!», Саманту Фокс, Алёну Ланскую і the Cavern Beatles band, трэба надта пастарацца. Вельмі постмадэрністычны падыход, трэба адзначыць. Прагрэсіўнае мысленне. Невыпадкава Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на адкрыцці адзначыў:

— Віцебск — горад мастацтваў. Недаромна некалі яго сталі называць беларускім Парыжам. Нягледзячы на вонкавую непадобнасць, гэтыя гарады вельмі блізкія ўнутрана. Іх вуліцы і пло-

шчы напаяняе атмасфера націхнення, якая акрыляе людзей мастацтва і нараджае шэдэўры.

Лейтматывам «Славянскі» заўжды з'яўляліся сямейнасць і братэрства. «Мы — адно» — быццам лётае ў паветры проста не даючы магчымасці падумаць пра нешта іншае. І жыхары горада ўжо прызвычаліся да «зорак», якія з года ў год прыязджаюць на фестываль, і самі «зоркі» прызвычаліся, што «Славянска» — быццам сустрача далёкіх сваякоў, якія нарэшце пасля доўгай разлукі пабачыліся. Віцебская публіка махае артыстам ручкамі, самааддана спявае песні 20-гадовай даўніны... Вось яна, памяць, вось яна! — сапраўдна народная любоў!

Разнастайнасць у трэндзе

Праграма цырымоніі адкрыцця здалася настолькі разнастайнай і стракатай, што было часам вельмі складана настрайвацца на эстэтыку кожнага выканаўцы. Вось Саманта Фокс вярнула нас назад у ліхія 90-я... Настальгус на нечым Анатоль Ярмоленка разам з «Сябрамі»: «Широка страна моя родная — мы больше не слышим этих строк». Вось «заблукі» ў цёмным лесе» Аляксандр Разенбаум. А вось папулярная эстонская спявачка Анне Вескі, якая знешне вельмі нагадвае куміра ўсіх жанчын «перабудовы» Таню Буланаву. Барыс Маісеў пераўзыхоў сам сябе! Гэта быццам не быў звычайны выступ звычайнага Бобы. Гэта быў нейкае стылізаванае глум-рок-шоу. Праўда-праўда. Потым на сцэну з зухватым запалам выскачылі

the Cavern Beatles, хлопцы з Літвы, якія выконваюць песні легендарных the Beatles. Прычым не толькі выконваюць песні, але наогул капіруюць манеру выканання, паводзін і усё астатняе таксама. Падалося, што хлопцы наогул не вельмі зразумелі, куды яны трапілі. У адрозненне ад Крыса Нормана з трэшкі менш легендарных the Smokie. Леў Лешчанка, Жанна Фрыске, Валерыя, «Буранаўскія бабуні», імператрыца расійскай сцэны Ірына Алеграва і іншыя імператрыцы — усё яны быццам адна сям'я пад імем «Славянскі базар». Ну, і зразумела, беларускі «зоркі» — Алена Ланская і Пянеш, якія вельмі роднай беларускай мове.

Для поўнай калейдаскапічнай радасці і трыумфу разнастайнасці ў канцэрт уключылі паўтары з выступленняў дзяцей, якія ў розныя гады перамагалі на дзіцячым музычным конкурсе «Славянскі»: Дарэ-Бэла (Польшча), Арына Каронава (Расія), Марыя (Румынія), Аляксандра Няхай (Беларусь), Марцін Ярданаў (Балгарыя) і інш.

Карацей, разнастайнасць, свабода самавыяўлення сёлета ў трэндзе. І хіба можна гэта аспрэчыць, паглядзеўшы канцэрт-адкрыццё «Славянскага базару»? А вусамі Веркі Сярдэчючкі гаворыць ісціна.

Акрамя канцэртаў у «Летнім амфітэатры», Міжнароднага конкурсу выканаўцаў эстраднай песні і Міжнароднага дзіцячага музычнага конкурсу, на працягу фестывальных дзён Віцебск чакае яшчэ шмат цікавых культурных праграм.

Дарэчы...

Учора ў Віцебскай абласной філармоніі адбылася жараб'ўка XXI Міжнароднага конкурсу эстраднай песні «Віцебск-2012». Беларус Яўген Славіч атрымаў шчаслівы нумар 8.

Менавіта пад гэтым нумарам Яўген будзе сёння спяваць сваю першую конкурсную песню. У першы конкурсны дзень удзельнікі павінны праспяваць пад фанэграму «мінус 1». Другі конкурсны дзень — больш адказны. Маладыя выканаўцы мусяць выступіць у суправаджэнні аркестра Міхаіла Фінбергера. А ў панядзелак, 16 ліпеня, ужо будзе вядомыя вынікі конкурсу і адбудзецца ўрачыстая цырымонія ўзнагароджання пераможцаў.

Усяго ў конкурсе ўдзельнічае 21 малады артыст з розных краін Еўропы і Азіі. Удзел у гэтым

конкурсе — цудоўная магчымасць маладым выканаўцам заявіць пра сябе, сваю краіну і нацыянальную песенную культуру. Нягледзячы на тое, што гэта конкурс менавіта эстраднай песні, акцэнт на нацыянальнай адметнасці толькі вітаецца. Не трэба забываць, што гэта і вельмі прэстыжны конкурс для маладых. Шмат даволі вядомых папулярных спявакоў удзельнічалі і перамагалі на конкурсе «Віцебск-2012».

Журы віцебскага конкурсу сёлета ўзначальвае расійскі кампазітар Міхаіл ДУНАЕУСКІ. Міхаіл Іскавіч сказаў, што раней не чуў ніводнага з выканаўцаў і паабяцаў:

— Журы будзе працаваць так, што ў слухачоў потым не з'явіцца пытаньня: а што гэта за невядомы спявак з галоўным прызам у руках?

Зоя СВЕТЛАЯ

Ты толькі цырыкні

Аляксандр БРЫТ

Глебаў вылазая, нарэшце, яму ўдалося запісаць нумар, і ён зноў зняў тэлефонную трубку. — Тацяна Пятроўна? Добры дзень. Гм... Бачыцца Вольгі Глебавай, калі вы памятаеце. Гадоў шэсць таму мы бралі ў вас урокі англійскай. Так. Дзякуй, дзякуй... — Глебаў патлумачыў сітуацыю, прадквітаваў кіпрскі нумар, сказаў, што трэба ператэлефанавана, высветліць усё падрабязна, узяць адрас паліцэйскага ўпраўлення. Можна, гэта чыйсьці дурны жарт?

Праз шэсцьдзят сем хвілін, якія гулка прастукалі ў яго горле пасекундна, у яго папрасілі прабачэння і ціжым голасам паведамілі, што гэта, на жарт, не жарт. Цела будзе дастаўлена чартарным рэйсам, паслязўтра, самалёт вылятае ноччу ў 03.40 па кіпрскім часе.

Глебаў захацеў прагнуцца ці, наадварот, заснуць. Ён прайшоў на кухню, прадквітаваў кіпрскі нумар, сказаў, што трэба ператэлефанавана, высветліць усё падрабязна, узяць адрас паліцэйскага ўпраўлення. Можна, гэта чыйсьці дурны жарт? — Пазнаўшы дзень, пасля поўдня, паштальён прынес яму заказны ліст: «Распісаныя высь тут». Глебаў распісаўся, правёў паштальёна, і непапулярнымі рукамі распакаваў пакет. У ім знаходзіліся фота нейкага будынка і шчыльны белы аркуш з англійскім тэкстам, які абрамляў сканіраваную паш-

партную фатаграфію яго дачкі. Праз чатыры гадзіны сэнс перакладзенай з англійскага на рускую інфармацыя пачаў разбураць сэнс яго жыцця.

У лісце паведамылася, што Глебаў Уладзіміраўна Глебава (гл. фота), грамадзянка Рэспублікі Беларусь, 22 гадоў, незамужняя, скончыла жыццё самагубствам 3 кастрычніка 2006 года, выкінуўшыся з балкона дачкі (фатаграфія і адрас дадаюцца). Паліцэйскае

З кастрычніка 2006 года, выкінуўшыся з балкона дачкі (фатаграфія, адрас дадаюцца). Рукі ў яго змакралі; у будынку, фатаграфію якога яму далася, аніякіх балконаў не было. Ні аднаго. Амаль не ведаючы англійскага, ён прабег вачыма англійскі тэкст. У ім, як і ў рускім перакладзе, было слова balcony⁵. У мозгу адразу ж адгукнуўся рэжым пераправы глухі голас незнаёмай жанчыны з паліцэйскага ўпраўлення: «Ваша дочь...

Мужчына нічога не адказаў і пайшоў у кірунку дзвярэй, абабітых цынкам. — Борт з Кіпра спазніўся на паўгадзіны, зарулілі ў далёкі ку аэрадрома, заціх. Здалёк акрэсліваліся толькі яго чорны сілуэт, узяты ў палон узлётным агнём паласы. Хвілін пяць Глебаў глядзеў на яго, як на прывід, які без запрашэння з'явіўся ў яго жыцці. Няспешна ён падганяў арандаванае «Форд-Транзіт» да рампы, няспешна паказваў дакументы, няспешна адкрывалася рампа, няспешна з шафёрам перацягвалі труну ў кузаў машыны, няспешна выехалі за аэрадром і толькі там набралі хуткасць.

У моргу Глебаў зразумеў, што не прадугледзеў адну дэталю: ён забыўся ўзяць з сабой прылады, каб адчыніць цынкавую труну. — Трэба прасіць падсобных хлопцаў, — з дакорам сказаў судмедэксперт. — Я хацеў бы пераканацца... — Пачакайце пакуль. Пакуль. Глебаў сцявяджальна махнуў галавой.

Сядзець у калідоры ён не мог — хадзіў: туды і назад, туды і назад, туды і назад, як мятыкні. Глебаў спадзяваўся, што гэта не яна, не яна! Не, не яна! Рукі ў яго змакралі, і па спіне, як дождж па шкль, беглі кроплі... Праз нейкі час падышлі рабацігі ў замасленых спляцоўках з прыладамі, зайшлі ў цынкавыя дзверы, знаходзіліся ў моргу хвілін 25, выйшлі. Хвілінай пазней выйшаў судмедэксперт. — Хадземце. Следам за згорбленым сімем чалавек у белым халаце Глебаў зайшоў у вельзарнае памяшканне, абліцаванае кафляй. На цынкавых сталах злева і справа ляжалі трупы, і тры ці чатыры чалавекі ў белых халатах схіліліся над імі.

— Вось яна, — пачуў Глебаў здалёку. Ён разгублена глянуў на стол, на які яму паказвалі, і падышоў вельмі блізка да гэтага стала. І толькі тады, калі ён падняў нібы налітыя свінцом павекі і ўсё разгледзеў, ногі яго падламаліся ў каленя, як запалкі. Глебаў няёмка, па-мужыцку абнаў гэта тонкае цела, па горла закрытае белай прасцінай... Хвіліны тры ён не мог адарвацца ад цела, а затым на яго плоча лягла рука. — Ідзіце... Ідзіце, інакш я не змагу працаваць. Праз гадзіны чатыры зайдзіце. А лепш прыходзіце вечарам. Як у тумане, Глебаў падняўся і пайшоў да выхаду...

⁵ балкон (англ.).

Урываек з апавядання (Заканчэнне. Пачатак у нумары за 11 ліпеня.)

покончыла жыццё самоубойствам, выбросилась с балкона...». Можна, балконы выходзяць на ўнутраную частку двара?

Так, так, так... Глебаў прайшоў з аднаго пакоя ў другі, вярнуўся назад. Да 9.45 яму паведамілі імя лепшага судмедэксперта горада. Глебаў прыхоўваў да яго ў морг асабіста, доўга чакаў. Сіху хударлявы мужчына з чырвонымі вачыма выйшаў праз 40 хвілін, не працягваючы рукі, спытаў: — У чым справа? Глебаў растлумачыў.

— Цяжка справа. Не ведаю, ці змагу дапамагчы... — 150 долараў, — сказаў Глебаў. Мужчына засунуў рукі ў накладныя кішэнні белага халата, вялікія пальцы абедзвюх рук пакінуў звонку, як скальпелем, паласную яго поглядам вышэй пераноса.

— Не ў тым справа. Трэба глядзець... на месцы. Калі даставяць цела? — Заўтра, а 7-й раніцы. — Прыязьдзе да мяне. Я зраблю ўсё, што змагу... — Дзякуй...

«ПЕЎЧАЕ ПОЛЕ» НА МЯДЗЕЛЬШЧЫНЕ

У Мядзеле прайшоў чарговы, 60-ты фестываль харавога мастацтва «Пеўчае поле». Сёлета ён прысвечаны 130-годдзю з дня нараджэння класіка беларускай літаратуры Янкі Купалы і Якуба Коласа, а таксама стагоддзю з дня нараджэння Максіма Танка.

На канцэртных пляцоўках сваё майстэрства дэманстравалі лепшыя акадэмічныя і народныя харавыя калектывы, калектывы дзіцячых музычных, мастацкіх школ не толькі Міншчыны і краіны, але і блізкага замежжа. Апагеем свята, як і ў ранейшыя гады, стала выступленне зводнага тысячага хору. Па традыцыі, гарнавым госцем быў абраны Нацыянальны акадэмічны народны хор Беларусі імя Г.І. Цітовіча, а яго мастацкі кіраўнік, народны артыст Беларусі Міхаіл Дрынеўскі ўзначаліў журы конкурсу. Гран-прыз старэйшага фестывалю атрымаў народны аматарскі калектыв «Крыніца» са Століншчыны.

Дададзім, што абласны фестываль харавога мастацтва «Пеўчае поле» нарадзіўся на Мядзельшчыне ў 1952 годзе. Цяпер ён мае статус рэспубліканскага.

Тацяна ЛАЗОЎСКАЯ.

ЗАО Банк ВТБ (Беларусь)
Республика Беларусь, 220007, г. Минск, ул. Московская, 14
Тел.: (+375 17) 309 15 15, (+375 29) 309 15 15, (+375 33) 309 15 15

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 июля 2012 г. ЗАО Банк ВТБ (Беларусь)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	(в миллионах белорусских рублей)	
			2012 год	2011 год
1	2	3	4	5
1 АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101	213 801,4	109 348,0
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	1 893 005,3	962 387,8
5	Средства в банках	1104	330 935,8	710 828,0
6	Ценные бумаги	1105	106 275,6	131 550,6
7	Кредиты клиентам	1106	3 407 870,5	2 209 973,4
8	Производные финансовые активы	1107	367 626,3	137 176,8
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	472,0	470,8
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	263 532,0	92 862,0
11	Имущественное, предназначенное для продажи	1110	6 944,4	6 256,6
12	Прочие активы	1111	54 510,0	26 159,4
13	ИТОГО активы	11	6 644 973,3	4 387 013,4
14 ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
15	Средства Национального банка	1201	490 486,0	485 133,4
16	Средства банков	1202	2 936 017,1	1 978 005,6
17	Средства клиентов	1203	2 670 372,3	1 587 750,2
18	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	27 349,3	41 821,3
19	Производные финансовые обязательства	1205	1 814,6	483,9
20	Прочие обязательства	1206	82 121,0	26 338,0
21	ВСЕГО обязательства	120	6 208 160,3	4 119 532,4
22 КАПИТАЛ				
23	Уставный фонд	1211	84 370,2	84 370,2
24	Эмиссионный доход	1212	34 320,3	34 320,3
25	Резервный фонд	1213	16 891,6	16 891,6
26	Фонд переоценки статей баланса	1214	131 755,5	22 512,5
27	Накопленная прибыль	1215	169 475,4	109 386,4
28	ВСЕГО капитал	121	436 813,0	267 481,0
29	ИТОГО обязательства и капитал	12	6 644 973,3	4 387 013,4

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ на 1 июля 2012 г. ЗАО Банк ВТБ (Беларусь)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	(в миллионах белорусских рублей)	
			2012 год	2011 год
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	418 318,9	123 888,0
2	Процентные расходы	2012	324 459,2	67 433,5
3	Чистые процентные доходы	201	93 859,7	56 454,5
4	Комиссионные доходы	2021	120 211,6	46 891,7
5	Комиссионные расходы	2022	17 654,7	13 885,4
6	Чистые комиссионные доходы	202	102 556,9	33 006,3
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	1 730,4	5,0
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	(7 264,7)	(107 111,8)
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	21 680,9	130 226,6
11	Чистые отчисления в резервы	207	21 757,5	30 466,1
12	Прочие доходы	208	7 239,6	4 776,7
13	Операционные расходы	209	108 382,9	40 178,6
14	Прочие расходы	210	9 010,3	4 109,6
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	80 652,1	42 603,0
16	Налог на прибыль	212	20 289,3	5 030,9
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	60 362,8	37 572,1

Председатель Правления В.В. Иванов
Главный бухгалтер М.В. Дудко
Дата подписания «11» июля 2012 г.

Лицензия на осуществление банковской деятельности от 27.11.2007 г. № 23, выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 101165625

ООО «ДинаСтейт» СООБЩАЕТ О ВНЕСЕНИИ ДОПОЛНЕНИЙ И ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТИВНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ

Объект: «Многоквартирные жилые дома, не относящиеся к домам повышенной комфортности, с помещениями административно-общественного назначения, выносом временной автостоянки УП «Гаражи, авт

ШТО ПРАЎДА, тое праўда: першакурснік фізмата Беларускага ўніверсітэта Гаўрыла Верасаў ужо тады, у 1934 годзе, лічыўся самабытным творцам, які цаніў прыгожасць старадаўняй гульні вышэй за яе канчатковы вынік. За шахматным столікам ён адшукваў мізэрныя шанцы дзеля ўзмацнення пазіцыі свайго войска на чорна-белых клетках дошкі і пакідаў поле болейкі ў тым выпадку, калі ўсе рэсурсы дзеля перамогі былі вычарпаны. Чым жа іншым, як не «захапленнем боем», можна было ахарактарыза-

ваць гульнію Гаўрылы Верасава на чэмпіянаце СССР 1934 года? Менавіта тады ў горадзе на Няве 22-гадовы беларускі першакатэгорнік (гэта значыць, першаразраднік), па ўсёй турнірнай дыстанцыі прайшоў, не падпісаўшы аніводнага (!) мірнага пагаднення — выпадак у спортыўным жыцці Верасава высокага рангу проста ўнікальны. У наш час імя падобнага рыцара без страху і папрукі, які ігнараваў само паняцце «нічыя», занеслі б у Кнігу рэкордаў Гінэса.

ХОД КАНЁМ ДЫПЛАМАТА ВЕРАСАВА

Дакументальны аповед аднаго жыцця

Дэбют

У сваю «скарбонку» Гаўрыла Верасаў паклаў дзевяць ачкоў за дзевяць перамог і дамогся дзеляць 13—14 месцаў пры 20 удзельніках. І пры тым, што ў адной кампаніі з ім, дэбютантам, за тэтул чэмпіёна Савецкага Саюза змагаліся знакаміты майстры шахматнай сцэны — Рыгор Левенфіш, Уладзімір Алаторцаў, Вячаслаў Рагозін, Сяргей Белавенеў, Васіль Панюў і іншыя. «Матэрыя турнірнай ваўкі» бачылі ў студэнце Гаўрыле Верасаеве «хлопчыка для біцця», але яны духа пралічыліся: з першых паядынкаў ён сам даў зразумець вядомым гульцам: «Я не лыкам шыты».

Гаўрыла Верасаў, 1936 год.

Пасля вяртання з Ленінграда на «белым кані» Гаўрыла Верасаў — «аўтар няхай не вельмі гучнай, але ж адметнай сенсацыі» (гэтак ва ўскіям рэзе камэнціравалі поспех дэбютанта з Мінска шахматныя аналтыкі), найперш ліквідаваў «хвасты» па заліках і экзаменах, а праз некалькі месяцаў здзівіў нечаканай «ракіроўкай»: аднёс у доканат БДУ заяву з просьбай перавесці яго на завочнае аддзяленне фізмата ў і, атрымаўшы «згоду», уладкаваўся на працу аглядальнікам беларускай газеты «Звязда».

Дэбют Верасава-шахматнага, як бачым, склаўся на здзіўленне удала, можна сказаць, шчасліва. А папярэднічала гэтай падзеі юнацкае імкненне лёгкага на пад'ём Гаўрылы: разам з сябрамі-выпускнікамі мінскай сярэдняй школы ён падаўся ў Магілёў на будаўніцтва фабрыкі штучнага валкна.

Захаваўся цікавы дакумент — «Личный листок по учету кадров». У ім рукой Гаўрылы Верасава пазначана, як ён год за годам (з 1929-га па 1935-ы) шукаў самы галоўны заняткаў у жыцці. Учываецца:

«Арматурачышк на будоўлі фабрыкі ў Магілёве... Інструктар па арматуры на ўзвядзенні «Дома друку» ў Мінску... Інспектар Беларускага рэспубліканскага савета фізкультуры... Дырэктар шахматнай базы Маскоўскага савета прафсаюзаў... Рабочы-станканы на Мінскай заводзе стандартных дамоў... Студэнт фізмата БДУ...»

«Увосень 1933 года Гаўрыла Верасаў паступіў на першы курс фізіка-матэматычнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, — прыгадваў у сваіх нататках прафесар, заслужаны дзеяч навукі РСФСР, старшыня Шахматнай федэрацыі Масквы ў 80-я гады Федар Канстанцінаў. — Там мы і сустрэліся як студэнты. Ён узначальваў шахматную арганізацыю ўніверсітэта, я — камсамольскую. Разам вучыліся і працавалі, былі супаўчальнікамі рэспубліканскай газеты «Звязда».

Неаднойчы Гаўрыла Верасаў казаў мне: «А ведаеш, Федар, я ганаруся, што браў удзел у будаўніцтве Дома друку. Вершы — гэта мой другі дом...» І я верыў, бо гэта былі не напышлівыя словы, не самалюбаванне здзейсненам, а чыстасардэчнае прызнанне тае часцінкі, няхай маленькай, працы будаўніцтва, пакладзенай ім у падмурак Дома друку, які існуе і па сёння на праспекце Незалежнасці, 79...»

Надышоў час браць чарговую шахматную вышынню — дамагацца звання майстра спорту СССР.

Званне майстра спорту СССР па шахматах тады, у трыцятых гады, ставілі на адзін узровень са званнем прафесара ці вучонай ступені кандыдата навук. Знакаміты майстроў насамрэч называлі «Мастэр», іх лічылі амаль небажыхарамі, і здараліся нават выпадкі, калі ў прайвінцыйных гарадах шахматны майстроў сустракалі з... аркестрам. Не дзіва. Бо шахматны Мастэр у Краіне Саветаў на той час налічвалася нямшта, а ў Беларускай ССР Гаўрыла Верасаў быў другім, хто займаў гэта высокае і пачэснае спортыўнае званне...

І зноў восень, восень 1940 года. У Вялікай зале Маскоўскага дзяржаўнага кансерваторыі імя П. І. Чайкоўскага, адбылася XII чэмпіянат СССР па шахматах.

Саюза, будучага чэмпіёна свету Міхаіла Бацвінніка, які падзяліў 5—6 месца, а Гаўрыла Верасаў — 7—9 (пры 20 удзельніках).

Ганарыўся беларус у сваёй прыгожай атакі у паядынку з вядомым сапернікам, пераможцам і прызёрам у буйных міжнародных турніраў Паўлем Керасам, што стала падставай для васьмі гэтай часткі:

Объяснить я вам берусь, Как играет Беларусь, Керес Вересу намедни Молвил коротко: «Сдаюсь!..»

З тае дваццаткі гросмайстраў і майстроў — удзельнікаў чэмпіянату СССР 1940 года — ніводзін нават не прадчуваў, што праз год шалёныя, азартныя дуэлі мужчын на чорна-белых палых шахматных дошак змяняць бітвы з ворагамі і многім з іх дзвядзецца апрагнуць салдацкія шынялі...

Час імкліва імчаў не толькі на шахматных гадзінніках.

Дагарала восень сорок першага года. Над мірнай яшчэ зусім нядаўна зямлёй грукатала вайна. Пакідаючы крывавае сляды, гітлераўскія арміі набліжались да Масквы...

Сведка тае трывожнае восені сорок першага — былі рэдактар дывізіённай газеты «Ворошиловский стрелок» Іван Стаднюк. У мемуарах «Исповедь сталиниста» ён апісаў адну гісторыю, пераказваючы якую поўнацю нямасэнсу, і я дазваляю сабе фрагментарна працягваць аўтара.

«Неўзабаве з'явіўся ў нас яшчэ адзін супрацоўнік. Я літаральна адшукваў яго ў лесе: выпадкова напатак чырвонаармейца, які сядзеў на пеньку і гуляў сам з сабою... у шахматы. Убачыўшы мяне, ён спужаўся, ускочыў, падняў карабін, што ляжаў побач, павесіў на плячо, заправіў пад раменнем гімнасцёрку і вінавата ўсміхнуўся.

— Хто такі? — спытаў я, углядаючыся ў ягоны шырокі сялянскі твар, пільныя шэрыя вочы.

— Чырвонаармеец Верасаў! Пасылны медсанбата сямой гвардзейскай!

Разгаварыліся. Высветлілася, што ён вядомы беларускі шахматыст, майстар спорту ці нават гросмайстар.

Спытаў у яго, ці змог бы працаваць у дывізіённай газеце. Справа, маўляў, няхитрая: хадзіць на перадавую, збіраць «матэрыялы» пра баявыя падзеі на фронце, пісаць нататкі, рэпартажы, артыкулы... З адказам Верасаў не спяшаўся. Прапанаваў мне згуляць партыю ў шахматы. Я прызнаўся, «што гуляць амаль не ўмею, хаця ведаю, як хадзіць кожная фігурай».

— Я буду падказваць, — пабаяўся ён. «...»

Пачалі гуляць. Мне было прыемна ўслухоўвацца ў вытанчана-інтэлігентную гаворку Верасава. Раз-пораз ён крыху заікаўся, вымаўляючы словы, якія я сустракаў хіба што ў кнігах рускіх класікаў. Словам, я адчуў, што побач са мной адбудаваны чалавек, і здзівіўся ў думках ад таго, што не знайшлі яму на фронце больш сур'ёзнай справы, чым быць пасылным медсанбата. І вельмі здзівіўся, што завуцця яго зусім проста — Гаўрылам (праўда, ён казаў — Гаўрылі). Мне прыйшло ў ўспамін адзін вясковы «зачуханы» мурчак, пастух Гаўрыла — худы, абвараны, заўсёды п'янычкі. І я нібыта займеў больш упэўненасці ў гульні: пачаў перасоўваць фігуры актыўней, спрабуючы прадугадаць чарговыя хадзі майстра. Верасаў звярнуў на гэта ўвагу і пачаў наўмысна, як мне падалося, «гуляць у паддаўкі...» «...»

Праз некалькі дзён Гаўрыла Мікалаевіч Верасава прызначалі літспрацоўнікам «Ворошиловского стрелка». Ён аказаўся даволі здольным газетчыкам, хаця ў ваенных адносінах быў не вельмі падкаваны: не бачыў розніцы паміж губіцкай і пушкай, не мог вызначыць калібр мінамёта, прачытаў тапаграфічную карту. Затое вызначыўся адвагай, якая гранічыла з неасцярожнасцю: ён у сярэдзіне дня, здаралася, поўзаў у размяшчэнне баявой аховы і тым самым выклікаў на сябе агонь немцаўскіх снайпераў і асуджальныя выкрыкі з нашых назіральных пунктаў.

Не памятаю, калі і куды адазвалі Верасава з рэдакцыі ці адбыў ён на раненні. Знаю толькі, што вайна зліталася над ім...»

Вайна сапраўды зліталася над Гаўрылам Верасавам, які пайшоў на фронт дэбраваўчэвікам у першы тыдні Вялікай Айчыннай. Пасля цяжкага ранення ён некалькі месяцаў лячыўся ў лазарэтных палатах, затым — зноў фронт, Калінінскі, дзе яму ўручылі першую баявую ўзнагароду; а яшчэ была служба ў рэдакцыі 2-га стралковага гвардзейскага корпусу «Савецкі гвардзеец», у папіддзеле 39-й арміі і, урэшце рэшт, курсы ўдасканалення каманднага саставу ў Калініне.

Дарогі фронтавых журналістаў Івана Стаднюка і Гаўрылы Верасава больш не персяжаліся, а вось легендата пра «вядомага беларускага шахматнага Верасава» ў асяродку армейскай газетчыкаў і папідротнікаў не-не дый ажывала, абрастаючы новымі падрабязнасцямі. Прычым ажывала пры самых шчы і ні ёсць нечаканых абставінах месца і ваеннага часу.

Прапаноў яшчэ адзін фрагмент з мемуараў пісьменніка Івана Стаднюка:

«Рэдакцыю газеты «Мужество» я знайшоў у лесе над Ловацкай паблізу вёскі Мануйлава. Маё паяўленне з рэчымішком за спінаю заўважыў чалавек сярэдняга росту, усмешлівы і крыху губасты, з праніклівым поглядам шэрых вачэй. Апраўтаў ён быў у чырвонаармейскую форму, з інтандакцімі пільцамі, у якіх, калі мне не здардзіла памяць, было па дзве зялёныя «шпалькі». Распытайшы мяне, хто я, адкуль і чаму тут апынуўся, ён тут жа паведаваў, што друкарня рэдакцыі газеты «Мужество» месціцца паблізу, за лясной дарогай, але людзьмі яна яшчэ не ўкамплектавана. «...»

— А пакуль давай згуляем у шахматы, — прапанаваў мне незнаёмец (потым высветлілася, што гэта вядомы беларускі паэт Аркадзь Аляксандравіч Куляшоў).

Я завагаўся.

— Што, не ўмееш?

— Крыху ўмею. Аднойчы выйграў у чэмпіёна Беларусі Верасава.

Куляшова нібыта ўджалілі. Ён разбіраўся паўнацю да мяне ўсім целам і паглядзеў так, нібыта я змарозіў неверагоднае глупства. «...»

— З Гаўрылам Верасавым? — з недаверам прагучала пытанне.

— Так. З Гаўрылам Мікалаевічам.

— Дзе ты мог з ім сустракацца?

— Працавалі разам у рэдакцыі 7-й гвардзейскай дывізіі. — І я падрабязна расказаў усё, што ведаў пра Верасава.

— Значыцца, жывы, куды рыхліка! — усцешана зрабіў высока Куляшоў. — У Мінску мы змагаліся з ім да пасінення. Выйграў ты яго даволі-такі скадана...»

Вайна тым часам пачала ўжо адкочвацца да заходняй мяжы. Краіна Саветаў становілася на мірныя рыкі, і ў Маскве, у зале Дома Саюзаў, 21 мая 1944 года пачаўся XIII чэмпіянат СССР па шахматах. Некаторых удзельнікаў гэтага першынства адкамандавалі непасрэдна з фронту, а гвардыі капітана Гаўрылы Верасава выклікалі ў сталіцу са штаба партызанскага руху, які дысплачываўся ў адным з вызваленых раёнаў Беларусі.

Той чэмпіянат быў, бадай, самы моцны па складзе ўдзельнікаў, дый шахматы былі зусім іншага, больш высокага ўзроўню. Аднак размінчаныя партыі, згуляныя ў часныя зацішчыя перад баямі ў паходных рэдакцыйных палатках, у шпітальных, а яшчэ сяброўскай дуэлі з Іванам Стаднюком і Аркадзем Куляшавым усё ж крыху дапамагалі майстру Гаўрыле Верасаўу падтрымліваць неабходную гульнявую практыку, і ў выніковыя табліцы чэмпіяната ён «акупіраваў» месцы з 8-га па 10-е, апярдзіўшы знакамітых гросмайстраў...

Такім чынам адбылося вяртанне ў шахматны свет.

Пасля прыездз з чэмпіянату СССР Гаўрыла Верасаў атрымаў назначэнне на працу адказным рэфэрэнтнам палітдзела Міністэрства замежных спраў БССР, а праз чатыры месяцы, 21 кастрычніка 1944 года, яму ўручылі мандат, у якім значылася:

«Предыявіць сего тов. Вересов Гаврил Николаевич является представителем Совета Народных Комиссаров Белорусской Советской Социалистической Республики и Народного Комисариата Иностранных дел при Польском Комитете Национального Освобождения по вопросам эвакуации и репатриации.

Зам. председателя Совета Народных Комиссаров БССР Нарком иностранных дел БССР (К. Киселев)».

Па дарогах рэгіёнаў Беларусі і Польшчы ўжо вызваленых ад нямецкіх акупантаў, на сустрэчных курсах — з усходу на захад і з захаду на ўсход, на спадарожным транспарце, а часцей пешкі з рэчымішкімі і палатнянымі торбамі за плячыма, рухаліся групкі людзей. У гэтым вірлівым водароўце ваеннага ліхалецця чужыніцы ішлі поруч з мясцовымі жыхарамі, а тыя — з чужыніцамі: гэта былі бежанцы, ваенныя, цывільныя, вызваленыя з палоніцы ці фашысцкіх канцлагераў, а яшчэ эмігранты — ім трэба было атрымаць у Беларускай ССР правы савецкага грамадзяніна...

Што і казаць — гэты ўшчэнт забытаны клубок людскіх лёсаў даваўся раскручваць яму, фронтавіку, капітану запаса Гаўрылу Верасаву, прызначанаму паўпярэдам Саўнаркам БССР па справах рэпатрыяцыі і эміграцыі пры польскім урадзе. Даводзілася выязджаць то ў Брэст, то ў Гродно, то ў Беласток, то ў Люблін, то ў Варшаву... За 8 месяцаў, з кастрычніка 1944-га па май 1945-га, пры непасрэдным удзеле ведамства, якое ён прадстаўляў, дзсяткі тысяч суайчыннікаў

змаглі вярнуцца з Польшчы ў родную Беларусь і амаль столькі ж палкаў з заходніх абласцей — Браскаў і Гродзенскай — выехалі на пастаяннае месца жыхарства ў Польскую Народную Рэспубліку.

Дарогі, дарогі... Жыццё на колах... Напрыканцы лета пасляваеннага 1946 года лёс зноў паклікаў Гаўрыла Верасава ў дарогу, даволі далёкую, — ажно ў Галандыю.

Маршрут быў пакурчастым: Масква—Мінск—Брэст—Варшава—Берлін—Гаага... Фактычна даваўся ехаць па дарогах мінулай вайны. І вось — Берлін. Дэлегацыя перш-наперш наведвала месцы, дзе ішлі баі за Берлін у вясняны дні 1945-га. Агледзеці разбураны рэйхстаг, над якім савецкія салдаты ўзнялі Сцяг Перамогі. Потым нечакана для ўсіх Верасаў павёў шахматыстаў у... атэль па пашыве адзення. Гаўрыла Мікалаевіч пагутарыў тэт-а-тэт з закройшчыкам, і той пачаў лічыць па-нямецку: «Айн, цвай, драй, фір, фюнф...» Праз суткі ў атэль, дзе жылі савецкія шахматысты, пасланаец з атэль прывёз пяць швейцарскіх касцюмаў, шытых па ёўра-

маў... Нарадзіўся ж ён, аднак, у шчаслівай кашулі, і ўсё ў яго атрымавалася вельмі удала...

Мітэльшпіль

На «экватары» XX стагоддзя (гэта быў год 1950-ы) слухач Акадэміі грамадскіх навук пры ЦК КПСС Гаўрыла Верасаў з галавой акунуўся ў навуковыя пошукі, рыхтаваўся да абароны дысертацыі, пісаў манаграфію «СССР і барацьба народна-дэмакратычнай Польшчы за заходнія землі». Гэтую тэму ён абраў невывадкова: вывучаць гісторыю імкнення не толькі па падручніках — аргументы і факты браў з жывога жыцця.

А што шахматы? Яны, безумоўна, адышлі на другі план, аднак развітанне з любімай гульні было хуткацечным. Па рашэнні ФІДЭ (Міжнароднай шахматнай федэрацыі), у тым жа 1950-м эліце савецкіх і замежных шахматыстаў прысвоілі званні міжнародных майстроў. У абойме знакамітых у свеце гульцоў — Уладзіміра Алаторцава, Васіля Панова, Міхаіла Юдвіча (усе з СССР), Свеватара Глігарыча (Югаславія), Людэка Пахмана (ЧССР), Даніэля Яноўскага (Канада), Геста Штольца (Швейцыя) і іншых — звання міжнароднага майстра былі ўдастоены беларусы Гаўрыла Верасаў.

На пачатку 1952 года ствараецца Беларускае таварыства культурных сувязей з замежжам (БЕЛТКС). Старшынёй Праўлення таварыства прызначаецца выпускніца Акадэміі, кандыдат гістарычных навук Гаўрыла Мікалаевіч Верасаў.

Штодзённая занятасць, пазедкі па гарадах Беларусі і за яе межы, прыёмы дэлегацыі з многіх краін свету, удзел у партыйных пленумах і сесіях Вярхоўнага Савета БССР не дазвалялі Г.М. Верасаву як след рыхтавацца да таго ці іншага шахматнага турніру і таму даводзілася гуляць з «чыстага ліста». Можна быць, па гэтай прычыне ён так і не змог узяцца на тую вышынню, на якую за службам прэтэндаваў, хаця спартыўныя дасягненні ўражалі: пяць (!) разоў ён становіўся чэмпіёнам БССР.

Мітэльшпіль (з нямецкай мовы Mittelspiel ад Mittel — сярэдзіна і Spiel — гульня), як бачым, у шахматыста Гаўрылы Верасава склаўся удала.

З маналогу міжнароднага майстра, літаратара Абрама Ройзмана:

«Прозвішча шахматнага майстра Гаўрылы Верасава я ўпершыню пачуў, адно я і сам навучыўся гуляць. Ішоў перадавымі 1940 год. Захапленне шахматамі на той час было масавым, кожны вечар па радыё перадавалі падрабязныя справаздачы з чэмпіянату СССР у Маскве, і прозвішча Верасаўу каментатары прыгадвалі разам з іншымі вядомымі шахматыстамі — Бацвіннікам, Смысловым, Бандароўскім, Керасам, Рагозіным...»

Пазнаёмліся мы з ім на пачатку 50-х гадоў. Пасля аспірантур Акадэміі грамадскіх навук пры ЦК КПСС Гаўрыла Мікалаевіч узначаліў Беларускае таварыства культурных сувязей з заграніцай, а я быў студэнтам. Яноўну пасадзіў у тую пару лічылі на ўзроўні міністэрскай, Верасаў ездзіў на ўрадавым ЗІЛе, сустракаўся і прымаў у асябняку на вуліцы Захаравы афіцыйныя дэлегацыі з Еўропы, Амерыкі, Азіі. Пасада адказная, а ён фактычна заставаўся дзёновым шахматыстам майстрам — прымаў удзел у чэмпіянатах БССР, гуляў на Усесаюзных турнірах, у таварыскіх матчах зборнай каманды БССР з камандамі Венгрыі, Польшчы, ГДР...»

Ён і сам неаднойчы карыстаўся магчымасцю наведваць «высокія кабінеты». Менавіта Верасаў выпадку адмовы я даю пану Прынсу гарантыю, што ў парадку кампенсацыі ён у бліжэйшы час будзе запрошаны ў Савецкі Саюз на буйны міжнародны шахматны турнір...»

«Ход канём» Г. М. Верасава быў пераканаўчым, і Лодзевіку Прынсу нічога не заставалася, як прыняць адмовы, прапанаваўшы прадстаўніком Масквы.

Буйны міжнародны турнір у Гронінгене завяршыўся перамогай савецкага чэмпіёна Міхаіла Бацвінніка. Васіль Смыслоў заняў трэцяе месца, і гэты дзвойні поспех яшчэ вышэй узняў прэстыж савецкага шахматнага мастацтва.

Праз чвэрць стагоддзя пасля турніру ў Галандыі ў кнізе ўспамінаў Міхаіла Бацвінніка адшукаў словы, адрадаваныя і Гаўрыле Верасаву — словы крыху іранічныя, але па-сяброўску цёплыя:

«Майстар Верасаў заўсёды сядзеў у цыгнотах — быў ён тугадум, вельмі рассяяны, увесь час пра нешта дум-

маў... Нарадзіўся ж ён, аднак, у шчаслівай кашулі, і ўсё ў яго атрымавалася вельмі удала...

Мітэльшпіль

На «экватары» XX стагоддзя (гэта быў год 1950-ы) слухач Акадэміі грамадскіх навук пры ЦК КПСС Гаўрыла Верасаў з галавой акунуўся ў навуковыя пошукі, рыхтаваўся да абароны дысертацыі, пісаў манаграфію «СССР і барацьба народна-дэмакратычнай Польшчы за заходнія землі». Гэтую тэму ён абраў невывадкова: вывучаць гісторыю імкнення не толькі па падручніках — аргументы і факты браў з жывога жыцця.

А што шахматы? Яны, безумоўна, адышлі на другі план, аднак развітанне з любімай гульні было хуткацечным. Па рашэнні ФІДЭ (Міжнароднай шахматнай федэрацыі), у тым жа 1950-м эліце савецкіх і замежных шахматыстаў прысвоілі званні міжнародных майстроў. У абойме знакамітых у свеце гульцоў — Уладзіміра Алаторцава, Васіля Панова, Міхаіла Юдвіча (усе з СССР), Свеватара Глігарыча (Югаславія), Людэка Пахмана (ЧССР), Даніэля Яноўскага (Канада), Геста Штольца (Швейцыя) і іншых — звання міжнароднага майстра былі ўдастоены беларусы Гаўрыла Верасаў.

На пачатку 1952 года ствараецца Беларускае таварыства культурных сувязей з замежжам (БЕЛТКС). Старшынёй Праўлення таварыства прызначаецца выпускніца Акадэміі, кандыдат гістарычных навук Гаўрыла Мікалаевіч Верасаў.

Штодзённая занятасць, пазедкі па гарадах Беларусі і за яе межы, прыёмы дэлегацыі з многіх краін свету, удзел у партыйных пленумах і сесіях Вярхоўнага Савета БССР не дазвалялі Г.М. Верасаву як след рыхтавацца да таго ці іншага шахматнага турніру і таму даводзілася гуляць з «чыстага ліста». Можна быць, па гэтай прычыне ён так і не змог узяцца на тую вышынню, на якую за службам прэтэндаваў, хаця спартыўныя дасягненні ўражалі: пяць (!) разоў ён становіўся чэмпіёнам БССР.

Мітэльшпіль (з нямецкай мовы Mittelspiel ад Mittel — сярэдзіна і Spiel — гульня), як бачым, у шахматыста Гаўрылы Верасава склаўся удала.

З маналогу міжнароднага майстра, літаратара Абрама Ройзмана:

«Прозвішча шахматнага майстра Гаўрылы Верасава я ўпершыню пачуў, адно я і сам навучыўся гуляць. Ішоў перадавымі 1940 год. Захапленне шахматамі на той час было масавым, кожны вечар па радыё перадавалі падрабязныя справаздачы з чэмпіянату СССР у Маскве, і прозвішча Верасаўу каментатары прыгадвалі разам з іншымі вядомымі шахматыстамі — Бацвіннікам, Смысловым, Бандароўскім, Керасам, Рагозіным...»

Пазнаёмліся мы з ім на пачатку 50-х гадоў. Пасля аспірантур Акадэміі грамадскіх навук пры ЦК КПСС Гаўрыла Мікалаевіч узначаліў Беларускае таварыства культурных сувязей з заграніцай, а я быў студэнтам. Яноўну пасадзіў у тую пару лічылі на ўзроўні міністэрскай, Верасаў ездзіў на ўрадавым ЗІЛе, сустракаўся і прымаў у асябняку на вуліцы Захаравы афіцыйныя дэлегацыі з Еўропы, Амерыкі, Азіі. Пасада адказная, а ён фактычна заставаўся дзёновым шахматыстам майстрам — прымаў удзел у чэмпіянатах БССР, гуляў на Усесаюзных турнірах, у таварыскіх матчах зборнай каманды БССР з камандамі Венгрыі, Польшчы, ГДР...»

Ён і сам неаднойчы карыстаўся магчымасцю наведваць «высокія кабінеты». Менавіта Верасаў выпадку адмовы я даю пану Прынсу гарантыю, што ў парадку кампенсацыі ён у бліжэйшы час будзе запрошаны ў Савецкі Саюз на буйны міжнародны шахматны турнір...»

«Ход канём» Г. М. Верасава быў пераканаўчым, і Лодзевіку Прынсу нічога не заставалася, як прыняць адмовы, прапанаваўшы прадстаўніком Масквы.

Буйны міжнародны турнір у Гронінгене завяршыўся перамогай савецкага чэмпіёна Міхаіла Бацвінніка. Васіль Смыслоў заняў трэцяе месца, і гэты дзвойні поспех яшчэ вышэй узняў прэстыж савецкага шахматнага мастацтва.

Праз чвэрць стагоддзя пасля турніру ў Галандыі ў кнізе ўспамінаў Міхаіла Бацвінніка адшукаў словы, адрадаваныя і Гаўрыле Верасаву — словы крыху іранічныя, але па-сяброўску цёплыя:

«Майстар Верасаў заўсёды сядзеў у цыгнотах — быў ён тугадум, вельмі рассяяны, увесь час пра нешта дум-

маў... Нарадзіўся ж ён, аднак, у шчаслівай кашулі, і ўсё ў яго атрымавалася вельмі удала...

Мітэльшпіль

На «экватары» XX стагоддзя (гэта быў год 1950-ы) слухач Акадэміі грамадскіх навук пры ЦК КПСС Гаўрыла Верасаў з галавой акунуўся ў навуковыя пошукі, рыхтаваўся да абароны дысертацыі, пісаў манаграфію «СССР і барацьба народна-дэмакратычнай Польшчы за заходнія землі». Гэтую тэму ён абраў невывадкова: вывучаць гісторыю імкнення не толькі па падручніках — аргументы і факты браў з жывога жыцця.

А што шахматы? Яны, безумоўна, адышлі на другі план, аднак развітанне з любімай гульні было хуткацечным. Па рашэнні ФІДЭ (Міжнароднай шахматнай федэрацыі), у тым жа 1950-м эліце савецкіх і замежных шахматыстаў прысвоілі званні міжнародных майстроў. У абойме знакамітых у свеце гульцоў — Уладзіміра Алаторцава, Васіля Панова, Міхаіла Юдвіча (усе з СССР), Свеватара Глігарыча (Югаславія), Людэка Пахмана (ЧССР), Даніэля Яноўскага (Канада), Геста Штольца (Швейцыя) і іншых — з

